

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Directie Juridische Zaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

2020-0000015668

Bijlage

Bijlage A- Wettelijk kader
Bijlage B – Inventarislijst
Bijlage C - Documenten

Datum 27 augustus 2020
Betreft Beslissing op uw Wob-verzoek over box 3

Geachte

Met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) hebt u mij namens de Bond van Belastingbetalers gevraagd documenten openbaar te maken over de juridische houdbaarheid van de vermogensrendementsheffing in box 3.

Op 20 januari 2020 heeft u ons in gebreke gesteld. Op 21 februari 2020 heeft u een beroep wegens niet tijdig beslissen bij de rechtbank ingediend.

Met excuses voor de lange behandelduur, treft u hierbij het besluit en de documenten aan.

Besluit

Ik besluit de door u gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar te maken. Ik licht mijn besluit hieronder toe.

Wettelijk kader

Het recht op openbaarmaking op basis van de Wob dient het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt aan iedere burger in gelijke mate toe. Er wordt niet gekeken naar het specifieke belang van de verzoeker. Openbaarmaking in de zin van de Wob betekent openbaarmaking voor iedereen. In dat licht vindt de afweging dan ook plaats. Uw verzoek wordt beoordeeld aan de hand van de weigeringsgronden van de artikelen 10 en 11 van de Wob en eventuele, andere relevante wetgeving die van toepassing is op de opgevraagde documenten.

Inventarisatie

Uw verzoek strekt tot openbaarmaking van interne documenten waarin aan de orde is of de vermogensrendementsheffing in box 3 juridisch houdbaar is, in het licht van de uitspraak van de Hoge Raad van 14 juni 2019, waarin is bepaald dat “de box 3 heffing leidt tot een schending van het eigendomsrecht”. Uw verzoek betreft aldus documenten omtrent een standpunt (juridische houdbaarheid), dat als zodanig geen termen bevat waarop documenten over de aanpassing van box 3 zijn gerubriceerd.

Bij de inventarisatie is verder gebleken dat uw verzoek inhoudelijk sterke overlap vertoont met een aan mij gericht verzoek naar de invloed van de uitspraak van de Hoge Raad van 14 juni 2019 op mijn brief van 6 september 2019 betreffende de aanpassing van box 3. Het eerste deel van dit verzoek is inmiddels gepubliceerd en te vinden op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2020/02/05/1e-deelbesluit-op-wob-verzoek-over-aanpassing-vermogensrendementsheffing-box-3>. Het tweede deel zal worden gepubliceerd op 4 september 2020.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000015668

Dit onderhavige verzoek betreft de gearchiveerde documenten die zijn geïnventariseerd op basis van de zoektermen "Juridische houdbaarheid" en "artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag ter bescherming van de Rechten van de Mens" en varianten hierop.

In uw verzoek noemt u een aantal categorieën van documenten waar u naar op zoek bent. Van een aantal van deze categorieën, bijvoorbeeld gevraagde of ongevraagde advies van hoogleraren of ketenpartners zijn geen documenten aangetroffen. Er zijn in totaal 181 documenten aangetroffen die zien op uw verzoek. Een groot deel van deze documenten is 'reeds openbaar'. Dit zijn rapporten, Kamerbrieven, verslagen van debatten of AO's.

Beoordeling

De op de inventarislijst genoemde documenten maak ik openbaar, behalve voor zover een van de volgende wettelijke weigergronden van toepassing is.

Reeds openbaar

Kamerbrieven, antwoorden op Kamervragen en verslagen van debatten zijn reeds openbaar. In de toelichting in de inventarislijst wordt verwezen naar de vindplaats van de reeds openbare documenten.

Buiten reikwijdte verzoek

Een aantal documenten bevat passages die over andere onderwerpen gaan dan de hierboven genoemde onderwerpen van uw verzoeken. Deze passages vallen inhoudelijk niet binnen de reikwijdte van uw verzoek. Om die reden heb ik deze passages onleesbaar gemaakt onder vermelding van 'buiten verzoek'. Dit is eveneens in de inventarislijst aangegeven.

Ten aanzien van een document zijn enkel de relevante pagina's van het document openbaar gemaakt. De overige pagina's waren buiten verzoek en zijn derhalve niet opgenomen. De originele nummering loopt hierdoor niet goed door.

Artikel 8:79, lid 2 Awb

Bij de beoordeling van uw Wob-verzoek speelt bij één document de bijzondere, uitputtende openbaarmakingsregeling genoemd in artikel 8:79, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op grond van de Wob kunnen geen processtukken worden opgevraagd. Dit is voor het civiele recht reeds bepaald door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) in 2010 (ECLI:NL:RVS:2010:BK9881) en voor het bestuursrecht door de Afdeling in 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:2180).

In de laatstgenoemde zaak wordt verduidelijkt dat de wetgever expliciet ervoor heeft gekozen om enkel de mogelijkheid van een uitspraak dan wel een proces-verbaal van een mondelinge uitspraak te verstrekken aan anderen dan partijen. Het inwilligen van een verzoek via de Wob aan een bestuursorgaan om overige

processtukken te verkrijgen, zou afbreuk doen aan deze bepaling. Dit document wordt derhalve niet openbaar gemaakt op grond van artikel 8:79 Awb, dit is eveneens aangegeven in de inventarislijst.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000015668

Inspectie, controle en toezicht door bestuursorgaan

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder d, Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van inspectie, controle en toezicht door of vanwege bestuursorganen.

Eén document bevat een passage die inzicht geeft in het controlesysteem van de Belastingdienst. Als dergelijk inzicht wordt gegeven gaat dat ten koste van een effectieve controle door de Belastingdienst. Het openbaar maken van deze passages weegt naar mijn oordeel niet op tegen het belang van inspectie, controle en toezicht door een bestuursorgaan. De passage die ik niet openbaar maak op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder d Wob, heb ik gemarkeerd met "10.2.d"

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

In vrijwel alle documenten staan diverse persoonsgegevens. Dit zijn gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, telefoonnummers en e-mailadressen.

Ik weeg het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van deze personen zwaarder dan het belang van de openbaarmaking. Deze informatie maak ik dan ook niet openbaar. Waar van toepassing heb ik de persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van '10.2.e'.

Ten aanzien van de persoonsgegevens van ambtenaren in de documenten merk ik nog het volgende op. Indien het gaat om namen van medewerkers die niet wegens hun functie in de openbaarheid treden, weegt het belang van de desbetreffende ambtenaar zwaarder dan het algemeen belang van openbaarheid. Deze persoonsgegevens maak ik derhalve ook niet openbaar. Waar van toepassing heb ik deze persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van '10.2.e'. Namen van ambtenaren die vanwege hun functie wel in de openbaarheid treden maak ik wel openbaar.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen, rechtspersonen dan wel derden.

Een document bevat een ongecorrigeerd stenogram van een AO. Dit document bevat nog de ongecorrigeerde opvattingen van de derden en wordt altijd gecorrigeerd online geplaatst. Ik acht het belang van openbaarmaking, niet opwegen tegen het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling van derden. Het uiteindelijke stenogram wordt gepubliceerd, de link is te vinden op de inventarislijst.

Intern beraad

Artikel 11, eerste lid van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke

beleidsopvattingen. Om te waarborgen dat ambtenaren en hen die van buiten bij het interne beraad zijn betrokken onderling en met bewindspersonen op openhartige en functionele wijze met elkaar (kunnen) blijven communiceren over het te voeren beleid, staat artikel 11, eerste lid, van de Wob toe dat geen informatie wordt verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen die zijn geuit in het kader van het intern beraad. Staatsrechtelijk zijn slecht de standpunten die bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000015668

Diverse documenten bevatten passages die niet openbaar worden gemaakt, omdat het persoonlijke beleidsopvattingen betreffen. Dit gaat bijvoorbeeld over de mening van een ambtenaar ten aanzien van een antwoord op een Kamervraag of ziet op een voorstel voor een mogelijke optie. Enkele documenten komen geheel niet voor openbaarmaking in aanmerkingen omdat deze enkel persoonlijke beleidsopvattingen of interne afwegingen bevat. Voor zover er ook feitelijke informatie in deze passages of documenten staat, is die informatie zodanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen, dat die daar niet los van kan worden gezien. Deze documenten of passages heb ik onleesbaar gemaakt met vermelding van '11.1'. Dit is eveneens aangegeven in de inventarislijst.

Een aantal documenten wordt geheel niet openbaar, omdat deze conceptteksten bevatten van Kamervragen, mondelinge vragen of woordvoeringslijnen. Het is vaste jurisprudentie dat concepten, voor zover deze afwijken van de definitieve versie, persoonlijke beleidsopvattingen zijn. Deze documenten worden derhalve niet openbaar. In de toelichting in de inventarislijst is de vindplaats van de definitieve versie aangegeven.

Op grond van artikel 11, tweede lid, van de Wob kan ik besluiten informatie te geven over persoonlijke beleidsopvattingen, indien ik dat in het belang acht van een goede en democratische bestuursvoering. Gelet op de aard en de inhoud van de informatie acht ik in het onderhavige geval een dergelijk belang niet aanwezig. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

Wijze van openbaarmaking

De documenten stuur ik met dit besluit in kopie mee.

Plaatsing op internet

De stukken worden met een geanonimiseerde versie van dit besluit voor een ieder kenbaar gemaakt op www.rijksoverheid.nl.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,
namens deze,

Rechtsmiddelenverwijzing

Deze brief is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Op grond van die wet kunt u tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de minister van Financiën, ter attentie van de Directie Juridische Zaken, Postbus 20201, 2500 EE Den Haag. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en dient ten minste het volgende te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar zich richt;
- d. een opgave van de redenen waarom u zich met het besluit niet kunt verenigen.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk

2020-0000015668

Bijlage A

Directie Juridische Zaken

Artikel 10 van de Wob luidt, voor zover relevant, als volgt:

Ons kenmerk
2020-0000015668

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
 - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
 - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
 - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
 2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
 - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
 3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voor zover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
- (...)

Artikel 11 van de Wob luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Doc. nr.	Datum	Titel doc.	Beoordeling	Weigeringsgrond	Toelichting
1	7-4-2010	Commissie van Weeghel - eindrapport Continuïteit en vernieuwing:een visie op het belastingstelsel.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://pure.uva.nl/ws/files/1476283/94332_rapport_studiecommissie_belastingstelsel.pdf
2	28-11-2013	Dissertatie-Bedrijfsopvolging_bij_natuurlijke-personen-Tigelaar-Klootwijk.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://repub.eur.nl/pub/50125/Dissertatie-Bedrijfsopvolging_bij_natuurlijke-personen-Tigelaar-Klootwijk.pdf
3	21-10-2014	2014 NnavV BP 2015 kst-34002-10.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34002-10.html
4	24-12-2014	414 (C1414) en C 1714 (C1714) inzake Miljoen, X en Societe Generale.pdf	Niet Openbaar	10.2.e	art. 8:79, lid 2 Awb
5	13-3-2015	Juridische houdbaarheid forfaitaire vormgeving box 3 (versie 9-3).docx	Deels Openbaar	11.1	
6	13-4-2015	de Kamer , betreft vragen van het kamerlid Klein over het bericht Spaartaks op de helling (Telegraaf , 9 april 2015).pdf	Niet Openbaar	10.2.e;11.1	art. 11.1, bevat concept antwoord voor eventuele mondelinge vraag
7	19-6-2015	antwoord op brief inzake aanpassing vermogensrendementsheffing box 3.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.vpnf.nl/media/filex/belastingherziening-brief-minfin-aan-tk-19juni2015.pdf
8	8-7-2015	stas - informatie over box 3 memo ' s.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e;11.1 Buiten verzoek	zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2019/12/17/hernieuwde-beslissing-op-bezwaar-inzake-wob-verzoek-over-box-3-over-uitspraak-van-de-rechtbank-rotterdam
9	28-8-2015	voorstel tot wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2016).pdf	Reeds Openbaar	10.2.e;buiten verzoek	Zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/09/15/belastingplan-2016
10	11-9-2015	wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2016).pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/09/15/nader-rapport-belastingplan-2016
11	16-9-2015	2015 OFM 2016 (kst-34305-3).pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34305-3.html
12	17-9-2015	kst-34302-3 BP16 MvT.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-3.html
13	17-9-2015	compleet dossier inclusief APB TK.docx	Niet Openbaar	11.1;buiten verzoek	Tevens uitgesproken in: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/0295d962-7dc1-42ba-9d8d-792840d54fc en https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/29de0926-8154-413a-a737-4e4ff4fc47b *artikel 11.1. Q&A's. zie links.
14	24-9-2015	AFB QA AFB - Voorstel is juridisch kwetsbaar 20150924.docx	Niet Openbaar		concept, 11.1, zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/a9c00fa4-0a6e-46e9-aaf9-d56f61f31ba9 en https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/8e8fb369-c8c0-477f-aaaa-3859f570511c7
15	30-9-2015	factsheet box 3 AFB 2015.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/h-tk-20152016-9-11.html
16	5-10-2015	Commentaar van VNO - NCW en MKB - Nederland op het pakket Belastingplan 2016.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	Betreft het openbare commentaar van VNO-NCW en MKB-Nederland op het pakket Belastingplan 2016, te vinden op: https://professional.fiscaaltotaal.nl/Content/Pages/ViewNieuws.aspx?id=261d7819-c815-43e5-b8e4-e42b7c3cc052
17	6-10-2015	van belastingadviseurs op het wetsvoorstel belastingplan 2016.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.nob.net/sites/default/content/article/uploads/nob_commentaar_op_het_wetsvoorstel_belastingplan_2016.pdf
18	7-10-2015	EK APB fiscaal factsheets + Q&A v1.docx	Niet Openbaar		concept, 11.1, komt terug in: https://www.eerstekamer.nl/verslag/20151013/verslag
19	7-10-2015	Inbreng PvdA voorlopige nummering en toedeling box 3 20151007.doc	Niet Openbaar		Concept, 11.1, uitgesproken inbreng te vinden via: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-9.html
20	7-10-2015	vragen NOB.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-11.html
21	8-10-2015	ox 3 met de vaste kamercommissie voor Financien dd 6-10-2015..pdf	Reeds Openbaar	10.2.e;11.1	Reeds openbaar: volledige verslag te vinden op https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2015A04033
22	8-10-2015	CDA 113a en 143 en 50PLUS78 box 3 in Belastingplan 20151008.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, eindversie te vinden via: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-9.html
23	9-10-2015	151007 Verslag Belastingplan 2016 (34302) - TOEBEDEELD.doc	Reeds Openbaar		zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A34302
24	9-10-2015	WGO box 3 voorzet beantwoording AV 20151009 2.docx	Niet Openbaar		concept, 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-11.html
25	13-10-2015	NnavV Reactie stas op box 3 - deel I.pdf	Niet Openbaar		concept, 11.1, eindversie te vinden via: https://www.rijksbegroting.nl/2016/kamerstukken,2015/10/22/kst214015.html
26	13-10-2015	Voorstel tot wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Overige fiscale maatregelen 2016).pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=a93f80e8-41b4-46b7-97f7-939ce51c38b&title=Voorstel%20van%20wet.pdf
27	14-10-2015	Verslag Belastingplan 2016 TOEBEDEELD.docx	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-9.html
28	14-10-2015	paragraaf juridische houdbaarheid.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-11.html
29	15-10-2015	Nota nav verslag BP 2016 14-10 aanvullingen Jaco.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-11.html
30	15-10-2015	NnavV 2015 BP box 3 versie 14102015 (2).docx	Niet Openbaar		concept, art. 11.1, voor def. versie zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-11.html
31	16-10-2015	van wet houdende wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2016).pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-11.html
32	19-10-2015	Aanbiedingsformulier voor de Ministerraad inzake wetsvoorstel pakket Belastingplan 2016.pdf	Niet Openbaar	10.2.e;buiten verzoek	Concept, 11.1, zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/09/15/belastingplan-2016
33	20-10-2015	kst-34302-11 NnavV BP16.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-11.html
34	27-10-2015	WGO deel DB 20151027 HD.doc	Niet Openbaar		concept, 11.1, zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015Z16496&did=2015D48469
35	27-10-2015	Box 3 antwoorden schriftelijk 20151027.docx	Niet Openbaar		niet openbaar ogv art 11.1, betreft een concept van: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-18.html
36	27-10-2015	Schriftelijke antwoorden AV Box 3 excl CU5 20151027.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-18.html
37	28-10-2015	Reactie stas op 1e concept schriftelijke antwoorden WGO 20151028.pdf	Niet Openbaar	10.2.e	Notitie buiten verzoek, bijlage is concept, 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-18.html
38	29-10-2015	kst-34302-18 BP16 schriftelijke antwoorden WGO.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-18.html
39	29-10-2015	WGO) op 26 oktober 2015 over het pakket Belastingplan 2016.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	Zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-18.html
40	29-10-2015	15 144 BRIEF schriftelijke antwoorden WGO.docx	Niet Openbaar	10.2.e	concept, art. 11.1, zie: https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20151029/brief_regering_schriftelijke/document3/f=/vijok5uucswk.pdf
41	2-11-2015	WGO 2 nov HR omtzigt 20151102.docx	Niet Openbaar		concept, 11.1, zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015Z16496&did=2015D48469
42	4-11-2015	151029 BRIEF schriftelijke antwoorden WGO schoon.docx	Niet Openbaar	10.2.e	concept, art. 11.1, zie: https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20151029/brief_regering_schriftelijke/document3/f=/vijok5uucswk.pdf
43	10-11-2015	handelingen-tk-20152016-22-17 BP16 TK plenair eerste termijn kamer.pdf	Reeds Openbaar		Zie: https://www.rijksbegroting.nl/2016/kamerstukken,2015/11/10/han100642a17.html
44	10-11-2015	CDA - Omtzigt 3 - Juridische houdbaarheid - Plenaire behandeling (2) afg AV Schriftelijk en mondeling (3) (2).docx	Niet Openbaar		concept, art 11.1, eindversie te vinden via: https://www.rijksbegroting.nl/2016/kamerstukken,2015/11/16/kst214983.html
45	11-11-2015	kst-34302-46 BP16 schriftelijke antwoorden eerste termijn.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-46.html
46	18-11-2015	kst-34302-94 BP16 WGO eerste termijn TK.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-94.html
47	25-11-2015	kst-34302-102 BP16 verslag rondetafel TK over box 3.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-102.html
48	25-11-2015	Verslag van een rondetafelgesprek, over box 3-herziening.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-102.html
49	30-11-2015	Cnossen vermogensrendementsheffing vondst of miskleun.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://pure.uvt.nl/ws/portafiles/portal/340252/pp9903.pdf
50	1-12-2015	Commentaar van de Commissie wetsvoorstellen op het belastingplan 2016 c.a. voor de eerste kamer..pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.nob.net/sites/default/files/content/article/uploads/nob_commentaar_op_het_belastingplan_2016_c.a._voor_d_e_eerste_kamer.pdf
51	2-12-2015	PvdA CDA D66 50PLUS VBI juridisch ouderentoeslag internationaal 151202.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-G.html
52	3-12-2015	15 174 MA BP2016 anv XXX.docx	Niet Openbaar		concept, art. 11.1, voor def. versie zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-G.html
53	4-12-2015	memorie van antwoord bij pakket Belastingplan 2016 en Wet uitvoering Common Reporting Standard..pdf	Niet Openbaar	10.2.e	concept, art. 11.1, voor def. versie zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-G.html
54	7-12-2015	469d27e6-66f4-44e3-a774-2900abc7ab5a.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-E.html
55	8-12-2015	memorie_van_antwoord.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-G.html
56	14-12-2015	handelingen-ek-20152016-12-4-n1 eerste termijn Kamer.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.eerstekamer.nl/verslagdeel/20151214/pakket_belastingplan_2016_en_wet
57	15-12-2015	handelingen-ek-20152016-13-8 BP16 termijn stas EK.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.eerstekamer.nl/verslagdeel/20151215/pakket_belastingplan_2016_en_wet
58	28-1-2016	Wiebes tijdens AFB over box 3 stenogram.docx	Reeds Openbaar		Zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/h-tk-20152016-9-11.html
59	2-2-2016	09092015 BP 2016 bijlage DEF schoon.docx	Niet Openbaar		niet openbaar ogv art 11.1, betreft een concept van: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-583520
60	2-2-2016	Box 3 rapport Moederbestand.docx	Reeds Openbaar		zie: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/wob-verzoeken/2019/12/17/hernieuwde-beslissing-op-bezwaar-inzake-wob-verzoek-over-box-3-over-uitspraak-van-de-rechtbank-rotterdam/3+bijlage+openbaar+te+maken+documenten.pdf
61	10-2-2016	notitie box 3 AG Niessen.docx	Deels Openbaar	10.2.e;11.1	

62	19-2-2016	vaste cie Fin 19022016 box 3.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?i2016z03360&did=2016D07665
63	20-2-2016	Concept Vragenlijst voor 9 landen.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, rapport te vinden op: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-783367
64	23-2-2016	regeling van werkzaamheden 16022016 box 3.pdf	Reeds Openbaar		Zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/95cec8a7-0bc0-48e5-b1d8-c5aaed4338c4
65	23-2-2016	23022016brief verzoek TK concl AG en stavaza motie.docx	Niet Openbaar	10.2.e	Conceptversie van openbare Kamerbrief (4 maart 2016)
66	4-3-2016	srendementsheffing van box 3 en stand van zaken onderzoek belasten werkelijk rendement..pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	Zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34302-112.html
67	21-4-2016	734a8a0b.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1	
68	27-5-2016	Kopie van kst-34300-IX-26 kabreactie initiatiefnota van klaveren.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34300-IX-26.html
69	27-5-2016	Vaststelling van de begrotingsstraat van het Miisterie van Financien (XIB) en de begrotingsstraat van de Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2016	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34300-IX-26.html
70	2-6-2016	2016-229.pdf	Reeds Openbaar		zie: www.rijksoverheid.nl › 2016/05/27 › 2016-229***
71	22-6-2016	BP 2017 - MvT algemeen 22-6 schoon.docx	Niet Openbaar		concept, art. 11.1, voor def. versie zie: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2016/09/20/belastingplan-2017/bp-2017.pdf
72	22-8-2016	Artikel De proportionaliteitseis van art. 1 EP en de belading van een zwaluw.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.sdu.nl/content/de-proportionaliteits-van-art-1-ep-en-de-belading-van-een-zwaluw
73	23-8-2016	Brief - Vereenvoudiging versie 20162308 DSB.docx	Niet Openbaar		concept, art. 11.1, def. versie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34552-5.html
74	22-9-2016	kst-34552-5.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34552-5.html
75	30-9-2016	2016 09 30 Factsheets AFB.pdf	Niet Openbaar		Concept, 11.1, eindversie te vinden via: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/0ab9b838-2733-49bc-9d73-a648ed136b80 en https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/c1d1eac9-fe22-4f7f-b9f8-d3bae8abb6585
76	6-10-2016	Weekblad voor Fiscaal Recht, Belastingplan 2017 en de inkomstenseis.pdf	Reeds Openbaar		Zie navigator (belastingplan 2017 en de inkomstenseis van dr. P. Kavelaars: https://www.navigator.nl/document/idpass70e51d32a59047b28a30ba68d2a35b75?ctx=WKNL_CSL_183
77	6-10-2016	Weekblad voor Fiscaal Recht, Fiscale beleidsnotities 2017.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.navigator.nl/document/idpass0779d7a866564a50831630825356c15a/weekblad-fiscaal-recht-fiscale-beleidsnotities-2017
78	7-10-2016	NOB commentaar op belastingplan 2017.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.nob.net/sites/default/files/content/article/uploads/161007_-_nob_commentaar_-_belastingplan_2017_cs.pdf
79	14-10-2016	impressie bespreking stas 14 oktober 2016 16-10 21 30.docx	Niet Openbaar	10.2.e	Is een discussiedocument, bevat discussie tussen toenmalige staatssecretaris en ambtenaren.
80	16-10-2016	NnavV BP 17 retour stas.pdf	Niet Openbaar		Concept, 11.1, eindversie te vinden via: https://www.rijksbegroting.nl/2017/kamerstukken/2016/10/27/kst227510.html
81	17-10-2016	NnavV BP reteour stas - deel II.pdf	Niet Openbaar		Concept, 11.1, eindversie te vinden via: https://www.rijksbegroting.nl/2017/kamerstukken/2016/10/27/kst227510.html
82	21-10-2016	NnavV OFM 17 retour stas.pdf	Niet Openbaar		concept, art. 11.1, voor def. versie zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34553-7.html
83	27-10-2016	Toezeggingen AO box 3 XX_v31102016.docx	Openbaar		Het AO is te vinden op: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2016A03899
84	27-10-2016	Overzicht toezeggingen AO uit verslag 27-10-2016.docx	Reeds Openbaar		citaten komen uit verslag van het AO, zie: https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=d2d5e099-c32a-4dab-98f5-6c81aa680992&title=Verslag%20van%20een%20overleg%2C%20gehouden%20op%2027%20oktober%202016%2C%20over%20de%20voortgangsrapportage%20heffing%20box%203%20op%20basis%20van%20werkelijk%20rendement.pdf
85	27-10-2016	Fakevragen + antwoorden AO 27-10-2016 12-10 9.30 verzending stas.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, eindversie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34552-28.html
86	28-10-2016	20172810 Heffing naar werkelijk rendement in box 3 - APB EK.docx	Niet Openbaar		Betreft concept spreeklijn, art 11.1
87	1-11-2016	CPB-PBL-Boek-24-Kansrijk-woonbeleid.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-PBL-Boek-24-Kansrijk-woonbeleid.pdf
88	1-11-2016	Weekblad voor Fiscaal Recht, Rechterlijke oordeelsvorming maatschappij en fiscaliteit.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.navigator.nl/document/idpassbbb04136c45f44d2a4dca5f9c9755df6/weekblad-fiscaal-recht-rechterlijke-oordeelsvorming-maatschappij-en-fiscaliteit
89	1-11-2016	Opzet panklaar keuzedocument.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=20170207970&did=2017D16784
90	4-11-2016	20161104 Werkgroep D Juridische houdbaarheid.docx	Openbaar		
91	6-11-2016	Revisieversie Schriftelijke antwoorden WGO deel II.docx	Niet Openbaar		Concept, art. 11.1, zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34552-38.html *
92	7-11-2016	Concept_verslag_Voortgangsrapportage_heffing_box_3_op_basis_van_werkelijk_rendement_.docx	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2016A03899
93	8-11-2016	Beoordelingssjabloon BP_1_X_met_toeslagen2.docx	Niet Openbaar	10.2.e	art. 11.1, persoonlijke beleidsopvatting, bevat beoordelingsformulier voor ingediend amendement
94	9-11-2016	Memo t.b.v. Klankbordgroep Box 3 09-11-2016.docx	Deels Openbaar	10.2.e;10.2.g;11.1	Voor def. versie panklaar keuzedocument zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-809929 ** Voor def. versie stenogram zie: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2016A03899
95	9-11-2016	kst-34552-28 verslag AO voortgangsrapportage.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34552-28.html
96	16-11-2016	206939a Stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1 Buiten verzoek	Voor de def. versie inhoudsopgave, zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2017D16784
97	28-11-2016	Bullits box 3 EK schoon.docx	Openbaar		
98	1-12-2016	gplan 2017, wetsvoorstel 34552, 34553, 34554, 34555 en 34545.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34552-D.html
99	2-12-2016	Memorie van antwoord - schoon.docx	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34552-E.html
100	8-12-2016	ingplan 2017, wetsvoorstel 34552, 34553, 34554, 34555 en 34545.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20161208/verslag_2/document3/f=/vk9virifdbyx.pdf
101	9-12-2016	161209 Nota naar aanleiding van het verslag pakket Belastingplan 2017.docx	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34552-G.html
102	12-12-2016	Agenda klankbordgroep box 3 14 dec 2016 13-12.docx	Niet Openbaar	10.2.e;11.1	Art. 11.1, bevat pers. beleidsopvattingen en input voor: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-809929.pdf *
103	11-1-2017	Uitspraak Rb Breda 2014.docx	Reeds Openbaar		zie: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBZWB:2017:68
104	19-1-2017	Uitspraak Rb Noord-Nederland 2014 - Ten minste tien jaar risicovrijrendement onder de 4%.docx	Reeds Openbaar		zie: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBNNE:2017:153
105	24-1-2017	2017-01-24 Beslisnotitie tbv klankbordgroep.docx	Deels Openbaar	10.2.d;11.1	
106	1-2-2017	Weekblad voor Fiscaal Recht, Rechtsbescherming door de belastingrechter anno 2016 - Feteris.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.navigator.nl/document/idpassf3813c4b529f4008826190cd1cec2e43/weekblad-fiscaal-rechtsbescherming-door-de-belastingrechter-anno-2016
107	7-2-2017	Weekblad voor Fiscaal Recht De forfaitaire vermogensrendementsheffing (box 3) met ingang van 1 janu.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.navigator.nl/document/idpass91b08918396144598d05b2168819035f/weekblad-fiscaal-recht-de-forfaitaire-vermogensrendementsheffing-box-3-met-ingang-van-1-januari-2017-impliceert-een-progressieve-vermogensbelasting
108	28-2-2017	23183a Stas.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	De notitie valt buiten verzoek en de Kamerbrief betreffende 'reactie op vragen en opmerkingen op de brief van 20 september 2016 over fiscale moties en toezeggingen tweede kamer' is te vinden op https://zoek.officielebekendmakingen.nl/uitgebreidzoeken
109	14-3-2017	Fiscaal up to Date - 1420.pdf	Reeds Openbaar		zie: www.futd.nl
110	11-4-2017	RE: box 3	Deels Openbaar	10.2.e;11.1	
111	25-5-2017	H7 - Juridische houdbaarheid.docx	Niet Openbaar		concept, art. 11.1, zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/06/09/bijlage-keuzedocument-box-3
112	1-6-2017	Gelegenheid tot reactie op conslusie n a v beroep in cassatie P J Wattel IBPVV 2010 .pdf	Reeds Openbaar	10.2.e;11.1	Is een conclusie bij een uitspraak. https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:PHR:2017:978
113	7-6-2017	2018-03-28 - PKD voor klankbordgroep op 29-3.docx	Niet Openbaar		Concept van keuzedocument box 3, art. 11.1 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-809929
114	4-7-2017	130555a Stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1;buiten verzoek	
115	5-7-2017	Bijlage 3 - Verslag POFC verzoek kabinetsreactie.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34566-3.html
116	5-7-2017	Verslag_van_de_Parlementaire_ondervragingscommissie_Fiscale_constructies.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34566-3.html
117	5-7-2017	Prioriteiten DGfZ formatie 20 mrt 2017 - update 5 jul 2017.docx	Niet Openbaar	10.2.e;11.1;buiten verzoek	Na toepassing Wob-gronden blijft er enkel informatie van administratieve aard over.
118	12-7-2017	2017-07-12 - Aanvullende vragen box 3 - besprekingen MinFin tbv formatie.docx	Deels Openbaar	11.1	
119	6-10-2017	NOB commentaar op het Pakket Belastingplan 2018.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.nob.net/sites/default/files/content/article/uploads/171006_-_nob_commentaar_-_belastingplan_2018_cs.pdf

120	15-11-2017	Getekende versie Stas Aanbieding nota naar aanleiding van het nader verslag Belastingplan 2018.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	Zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2017Z15380&did=2017D32289
121	17-1-2018	7845a Min.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1;buiten verzoek	
122	4-7-2018	Notitie bij aanwijzingsbesluit massaal bezwaar en beantwoording kamervragen.docx	Deels Openbaar	10.2.e;11.1	
123	11-7-2018	SO kabinetsreactie evaluatie 30%-regeling - vragen toebedeeld 8 juni 201..._docx	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34785-101.html
124	13-7-2018	Besluit aanwijzing massaal bezwaar box 3 2017.docx	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-39781.html
125	23-8-2018	Brief mbt Behandeling massaal bezwaar box 3.docx	Niet Openbaar	10.2.e	concept, art. 11.1, voor def. versie zie: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2018/08/29/behandeling-massaal-bezwaar-box-3/behandeling-massaal-bezwaar-box-3.pdf
126	24-8-2018	145734a Stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1;buiten verzoek	Voor de Kamerbrief zie: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2018/08/29/behandeling-massaal-bezwaar-box-3/behandeling-massaal-bezwaar-box-3.pdf
127	24-8-2018	Notitie Massaal bezwaar vermogensrendementsheffing.docx	Niet Openbaar	10.2.e;11.1	Concept, art. 11.1, zie voor def. versie document 126
128	5-10-2018	NO8 Commentaar - Pakket Belastingplan 2019.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.nob.net/sites/default/files/content/article/uploads/nob_commentaar_-_pakket_belastingplan_2019_0.pdf
129	10-10-2018	Inbreng D66 BP (toebedeeld).docx	Reeds Openbaar		zie: https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=c7bf58cd-fe6d-46cd-9e5d-d6d4696fe3da&title=Verslag%20.pdf , *Dit document is onderverdeeld in inbreng naar partij
130	10-10-2018	Inbreng 50PLUS BP (toebedeeld).docx	Reeds Openbaar		zie: https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=c7bf58cd-fe6d-46cd-9e5d-d6d4696fe3da&title=Verslag%20.pdf , *Dit document is onderverdeeld in inbreng naar partij
131	10-10-2018	Inbreng GL BP (toebedeeld).docx	Reeds Openbaar		zie: https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=c7bf58cd-fe6d-46cd-9e5d-d6d4696fe3da&title=Verslag%20.pdf , *Dit document is onderverdeeld in inbreng naar partij
132	11-10-2018	Inbreng CDA BP (toebedeeld).docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, uitgesproken inbreng CDA te vinden via: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35026-10.html
133	11-10-2018	181011 kst-858223.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35026-10.html
134	8-11-2018	181108 Brief schriftelijke antwoorden WGO 1.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35026-29.html
135	8-11-2018	Getekende versie Schriftelijke antwoorden WGO I - Belastingplan.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2018/11/08/schriftelijke-beantwoording-wgo-i---pakket-belastingplan-2019/schriftelijke-beantwoording-wgo-i---pakket-belastingplan-2019.pdf
136	12-11-2018	181108 Brief schriftelijke antwoorden WGO 1.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ks-35026-29.html
137	12-11-2018	kst-35026-29 brf stas 8 november beantwoording wgo 5 november.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35026-29.html
138	13-12-2018	20181118 4 tekstblok Box 3 - reactie Minfin.docx	Openbaar		
139	17-12-2018	218973p min.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1	
140	20-12-2018	227903akk_ Stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1;buiten verzoek	Betreft het een concept, 11.1, antwoorden te vinden https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2018Z23047&did=2018D61657
141	28-12-2018	Bijlage 1 - antwoorden op Kamervragen Ladders en Omtzigt over beleggingsrisico's.docx	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20182019-1057.html
142	14-2-2019	24378p Stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1;buiten verzoek	
143	10-3-2019	20190320 Bouwstenentraject belastingherziening_interdepartementaal_wt_xxxx.docx	Reeds Openbaar	10.2.e	Kamerbrief 10 maart 2019, bouwstenentraject belastingherziening
144	11-3-2019	Projectplan milieubelastingen en grondslagerosie XX.docx	Niet Openbaar		concept, art. 11.1, zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/04/15/kamerbrief-tweede-kamer-bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel *
145	11-3-2019	Kamerbrief bouwstenentraject XX.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, eindversie te vinden via: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/04/15/kamerbrief-tweede-kamer-bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel
146	18-3-2019	47392a Stas.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	De notitie valt buiten het verzoek en de Kamerbrief 'bouwstenentraject belastingherziening' van 10 maart is te vinden op https://zoek.officielebekendmakingen.nl/uitgebreidzoeken
147	4-4-2019	59495a stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1;buiten verzoek	
148	9-4-2019	WFR - alternatieven box 2 uitstel afstel.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.navigators.nl/document/idpass8e7e50fb1ef141af97af9a1f6346937c/weekblad-fiscaal-recht-belastinguitstel-en-afstel-in-box-2-een-evaluatie-van-riscos-en-mogelijke-beleidsalternatieven
149	9-4-2019	Bouwstenen voor een beter belastingstelsel - Brief EK.docx	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.eerstekamer.nl/behandelig/2019015/brief_van_de_staatssecretaris_van/document3/f/-/vkxqn97c4oxh_opgemaakt.pdf
150	10-4-2019	62899p Stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1 Buiten verzoek	
151	11-4-2019	62482p Stas.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e;buiten verzoek	Zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/04/15/kamerbrief-tweede-kamer-bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel
152	12-4-2019	2019-62470 Brief Tweede Kamer - Bouwstenen voor een beter belastingstelsel.docx	Niet Openbaar	10.2.e	concept, art. 11.1, zie voor def. versie: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2019/04/15/kamerbrief-tweede-kamer-bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel/kamerbrief-tweede-kamer-bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel.pdf
153	15-4-2019	20190415 - kamerbrief-tweede-kamer-bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2019/04/15/kamerbrief-tweede-kamer-bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel/kamerbrief-tweede-kamer-bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel.pdf
154	15-4-2019	Bijlage 4. Brief Bouwstenen voor een beter belastingstelsel.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32140-50.html
155	17-4-2019	Kamerbrief Bouwstenen 15 april 2019.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32140-B.html
156	17-4-2019	kst-32140-B.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32140-B.html
157	18-4-2019	Besluit aanwijzing massaal bezwaar box 3 2018.docx	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-23335.pdf
158	6-5-2019	20190429 Eindrapport Forfaits opmerkingen XX.pdf	Niet Openbaar		Concept, 11.1, bevat opmerkingen medewerker Fin, zie: https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2019/06/26/forfaits-in-het-belastingstelsel
159	3-6-2019	86669a Stas.pdf	Niet Openbaar	Concept, art. 10.2.e;11.1;buiten verzoek	Voor het rapport van de Algemene Rekenkamer zie: https://www.rekenkamer.nl/binaries/rekenkamer/documenten/rapporten/2019/06/26/forfaits-in-het-belastingstelsel/Forfaits+WR.pdf *Notitie zit in apart document van dit wob-verzoek
160	3-6-2019	86669a Stas.pdf	Deels Openbaar	10.2.e;11.1	Voor het rapport van de Algemene Rekenkamer zie: https://www.rekenkamer.nl/binaries/rekenkamer/documenten/rapporten/2019/06/26/forfaits-in-het-belastingstelsel/Forfaits+WR.pdf en voor de bestuurlijke reactie zie: https://www.rekenkamer.nl/publicaties/brieven/2019/06/26/reactie-staatssecretaris-van-financien-op-het-rapport-forfaits-in-het-belastingstelsel
161	17-6-2019	97842a Stas.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	Eerder openbaar gemaakt in besluit op Wob-verzoek, zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2020/02/11/besluit-wob-verzoek-over-documenten-wob-verzoek-over-box-3
162	20-6-2019	Bijlage 1. artikel Volkskrant inz box 3 d.d. 20 juni 2019.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://www.volkskrant.nl/columns-opnie/mag-de-staat-als-dief-van-de-spaarder-gewoon-vrijuit-gaan
163	4-7-2019	Bijlage 1 - Motie van de leden Slootweg en Ladders.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32140-57.html
164	5-7-2019	Bijlage 1 - NOB-notitie inzake kortetermijnoplossing box-3 arresten Hoge Raad.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.nob.net/sites/default/files/content/article/uploads/190705_-_nob-notitie_kortetermijnoplossing_box-3_arresten_hoge_raad.pdf
165	14-8-2019	136469a min.pdf	Reeds Openbaar	11.1	openbaar gemaakt met Wob-besluit van 11 februari 2020, zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2020/02/11/besluit-wob-verzoek-over-documenten-wob-verzoek-over-box-3
166	30-9-2019	19 08 13 Bijlage spaarvariant box 3 XX.docx	Niet Openbaar		Inhoud is geland in een openbare Kamerbrief, te vinden op: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2019/09/06/kamerbrief-aanpassing-box-3-brief/kamerbrief-aanpassing-box-3-brief.pdf
167	3-10-2019	Bijlage 1 Inbreng schriftelijk overleg aanpassing box 3 en letselschadevergoedingen.doc	Reeds Openbaar		zie: https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=e50efcb0-c30a-4b5d-86b7-6806e97c56fc&title=Inbreng%20verslag%20van%20een%20schriftelijk%20overleg%20over%20wijziging%20van%20enkele%20belastingwetten%20en%20enige%20andere%20wetten%20%28Belastingplan%202019%29%20%28Kamerstuk%2035026-73%29.pdf
168	9-10-2019	bouwstenen box 3.pdf	Niet Openbaar		Concept van Kamerstuk (rapport bouwstenen voor een beter belastingstelsel). Zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/05/18/bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel-tweede-kamer
169	10-10-2019	Bijlage 2 vragen over box 3 in Verslag Belastingplan.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, eindversie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35302-17.html
170	10-10-2019	Bijlage 3 Conceptantwoord inwerkingtreding box 3 voor 2022.docx	Niet Openbaar		Concept, 11.1, eindversie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35302-17.html
171	15-10-2019	Bijlage 1 Inbreng schriftelijk overleg aanpassing box 3 en letselschadevergoedingen.doc	Reeds Openbaar		zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019Z15084&did=2019D38998

172	18-10-2019	Nota naar aanleiding van het verslag Belastingplan 2020.docx	Reeds Openbaar		te vinden via: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/10/18/nota-naar-aanleiding-van-het-verslag-belastingplan-2020
173	25-10-2019	Kopie van brief aan de VCF TK inzake NOB-commentaar op Aanpassing box 3 .pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.nob.net/sites/default/files/content/article/uploads/nob-commentaar_-_aanpassing_box_3.pdf
174	28-10-2019	WGOI vragen totaal.docx	Niet Openbaar		concept, 11.1, zie: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2019A02948
175	30-10-2019	AFP 180310 NO beantwoording Kamervragen van het lid Omtzigt (CDA) over het tarief in box 3 in 2020.docx	Deels Openbaar	10.2.e;11.1	De antwoorden op de Kamervragen zijn reeds openbaar en te vinden op: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2019Z20187&did=2019D43538
176	30-10-2019	RE: [Graag paraaf per e-mail] antwoorden op Kamervragen Omtzigt box 3	Niet Openbaar	10.2.e	niet openbaar ogv art 11.1, betreft een concept van: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2019Z20981&did=2019D43748
177	31-10-2019	Bijlage 1 schriftelijke beantwoording WGO I - pakket Belastingplan 2020.docx	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2019/10/31/schriftelijke-beantwoording-wgo-i---pakket-belastingplan-2020/Schriftelijke+beantwoording+WGO+I+-+pakket+Belastingplan+2020.pdf
178	4-11-2019	Kamerstuk beantwoording schriftelijk overleg.pdf	Reeds Openbaar		zie: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35302-17.html
179	11-11-2019	20191025 NOB Commentaar_-_aanpassing_box_3.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.nob.net/sites/default/content/article/uploads/nob-commentaar_-_aanpassing_box_3.pdf
180	13-11-2019	182006 Implementatiewetsvoorstel ATAD1 revisie XXX_revXX rev Xx en XX en XXX plus rev XX rev XXX(002) .docx	Niet Openbaar		Betreft een concept spreeklijn en Q&A's, art 11.1, zie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/ddde825c-4082-453e-a346-7b056f9a7421#idf3875440
181	14-11-2019	Getekende appreciatiebrief d.d. 14-11-2019.pdf	Reeds Openbaar	10.2.e	zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/11/14/kamerbrief-over-amendementen-en-moties-pakket-belastingplan-2020

Juridische houdbaarheid forfaitaire vormgeving box 3

In beginsel heeft de wetgever bij het opstellen van wetgeving een ruime beoordelingsvrijheid en mag hij zich daarbij ook bedienen van forfaits. Een wetgever moet daarbij een afweging maken tussen het algemene belang dat met de desbetreffende forfaitaire regeling behartigd wordt en het individuele belang van een belastingplichtige. Er moet met andere woorden een redelijke mate van evenredigheid bestaan tussen het algemene belang dat met de belastingheffing wordt gediend en de bescherming van de individuele rechten.

De rechter zal deze ruime beoordelingsvrijheid van de wetgever doorgaans eerbiedigen, maar kan tegelijkertijd toetsen of de invulling van de beoordelingsvrijheid door wetgever in een specifiek geval leidt tot een individuele en buitensporige last (een schending van artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM; het ongestoorde recht op eigendom). Deze toets kan tot de conclusie leiden dat in een individueel geval de hiervóór beschreven evenredigheid verstoord is.

Over de vraag of het huidige forfait van box 3 in een specifiek geval een individuele en buitensporige last oplevert wordt nog steeds door belastingplichtigen geprocedeerd. Tot op heden hebben rechters steeds geoordeeld dat de wetgever bij het per 1 januari 2001 introduceren van de forfaitaire vermogensrendementsheffing bij zijn belangenafweging is gebleven binnen de hem toekomende ruime beoordelingsmarge. Het is ten aanzien van het forfait¹ niet aannemelijk gemaakt dat de hoogte van de belastingheffing in een individueel geval moet worden beschouwd als een individuele en buitensporige last als gevolg waarvan geen sprake meer is van voornoemde redelijke balans. Noch de hoogte van de belastingheffing in relatie tot de omvang van de bate waarover deze belasting werd geheven, noch andere feiten of omstandigheden, hebben rechters aanleiding gegeven om in een bepaald geval vanwege het forfait een individuele buitensporige last aan te nemen. Naar het oordeel van het Gerechtshof Den Haag² ligt in het arrest van de Hoge Raad van 28 oktober 2011³ zelfs al besloten dat de Hoge Raad de forfaitaire rendementsheffing niet in strijd acht met artikel 1 van het Eerste Protocol van het EVRM.

Niettemin zal ook bij het wijzigen van de huidige forfaitaire regeling weer goed moeten worden onderbouwd dat de wetgever deze balans tussen algemeen en individueel belang in acht heeft genomen en hoe hij deze afweging heeft gemaakt.

11.1

11.1

¹ Weliswaar is in Hof Den Haag 11 februari 2014, BK-13-00426 en 00427, ECLI:NL:GHDHA:2014:437 geoordeeld dat sprake is van een buitensporige last, maar deze ontstaat in dat geval door een waarderingsvoorschrift voor bepaalde verhuurde woningen in box 3 waardoor een belangrijke discrepantie bestaat tussen de waarde die op grond van voormelde regelgeving aan de woning moet worden toegekend en de waarde in het economische verkeer, aldus het Hof.

11.1

11.1

Tegen de uitspraak is beroep in cassatie ingesteld.

² Hof Den Haag 19 augustus 2014, BK-13-01402, ECLI:NL:GHDHA:2014:2861, ro. 7.4.

³ Hoge Raad 28 oktober 2011, nr. 10/03727, ECLI:NL:HR:2011:BR0664; rechtsoverweging 3.4 jo. punt 7.15 van de conclusie van de A-G.

TER INFORMATIE

Aan
de Staatssecretaris

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen

10.2.e

T
F

10.2.e

10.2.e

@minfin.nl

Datum

10 februari 2016

Notitienummer

DGB/2016/670

Rubriek

Aangifte Belastingdienst

Auteur

10.2.e

Van

10.2.e

Kopie aan

10.2.e

notitie

Paraaf
de Staatssecretaris

Via
SG
CFAO Belastingdienst

Medeparaaf
de directeur Directe Belastingen

Medeparaaf
de directeur Algemene Fiscale
Politiek

Betreft: Advocaat Generaal (hierna: A-G) bij de Hoge Raad zet vraagtekens bij
houdbaarheid box 3-heffing

In een lopende procedure over de box 3 heffing over een in Nederland gelegen woning van een in Noorwegen wonende belastingplichtige heeft A-G Niessen een conclusie genomen. Deze conclusie hebben wij maandag per post ontvangen. De belanghebbende klaagt in de procedure over het feit dat hij belasting moet betalen over een rendement dat hij niet maakt. De A-G grijpt deze zaak aan om (ambtshalve) in te gaan op de houdbaarheid van de huidige box 3-heffing (30% inkomstenbelasting over 4% forfaitair rendement over de waarde van de bezittingen).

De A-G baseert zijn betoog op het uitgangspunt dat zijns inziens in het huidige tijdsgewricht er geen zekerheid bestaat dat bezien over een langere periode een rendement van 4% haalbaar is. Ook vindt hij dat de heffing willekeurig kan uitpakken, het draagkrachtbeginsel wordt verontachtzaamd en de heffing naar een fictief inkomen in strijd kan komen met het gelijkheidsbeginsel. De A-G vindt dat de heffing een confiscatoir karakter krijgt indien de jaarlijkse heffing hoger is dan het werkelijke rendement (inkomen + waardemutatie). Toch oordeelt hij dat de rechter op wetgevingsniveau niet hoeft in te grijpen. Keuzes voor een andere regeling zijn namelijk van rechtspolitieke aard en die horen thuis bij de politiek en niet bij de rechter. De A-G adviseert de HR dan ook om de wetgever opdracht te geven voor een nieuwe regeling en daarbij een

bepaalde termijn mee te geven. Waarbij de A-G aantekent dat de wijziging zoals deze in zal gaan per 1 januari 2017 niet zijn voorkeur verdient. In 5.29 en 5.33 geeft hij aan dat bij uitgaan van historische rendementen en extrapoleren van gemiddelde vermogensmixen naar de toekomst geen rekening wordt gehouden met de mogelijk veranderende beleggingsstrategie van individuele belastingplichtigen in de toekomst.

Hij stelt wel voor om in individuele gevallen de heffing te verlagen tot het niveau van de netto-inkomsten vermeerderd met waardestijging of verminderd met waardedaling. Deze benadering zou bijvoorbeeld betekenen dat bij een rendement van 1% op een spaarrekening de heffing terug moet naar 1% i.p.v. de wettelijke 1,2%.

11.1

11.1

Bijgaand treft u de conclusie aan. De eerste twee pagina's vormen een handzame samenvatting van de opvatting van de A-G. De conclusie zal naar alle waarschijnlijkheid binnenkort (waarschijnlijk 19 februari a.s.) worden gepubliceerd op rechtspraak.nl.

11.1

11.1

Op de conclusie zal door Team cassatie worden gereageerd. Daarbij zal gewezen worden op eerdere jurisprudentie van de Hoge Raad die de 4% forfaitaire heffing in beginsel houdbaar vond. Daarbij gaf de Hoge Raad ook steeds aan dat het niet gaat om het rendement dat iemand daadwerkelijk maakt, maar om het rendement dat iemand met zijn vermogen op lange termijn zou kunnen maken. Ook zal gewezen worden op empirische gegevens die zijn gebruikt bij het wetsvoorstel voor de nieuwe box 3 (vanaf 2017).

11.1

11.1

Bijlage: Conclusie A-G Niessen d.d. 4 februari 2016

26/4

29/4 Atkema

TER BESLISSING / TER BESPREKING

Aan

de Staatssecretaris

Directie Directe Belastingen

Inlichtingen

10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e @minfin.nl

Datum

21 april 2016

Notienummer

DB/2016/149

Rubriek

Forfaitair rendement

Auteur

10.2.e

Van

de directeur Directe Belastingen

Kopie aan

de directeur Communicatie

Min

PA 2x

DGFZ/AFP/Belastingplanteam

Bijlagen

2

notitie

Gevolgen arresten HR 4 maart 2016

Paraaf
de Staatssecretaris

10.2.e

Via
de secretaris-generaal

10.2.e

Via
de directeur-generaal voor
Fiscale Zaken

10.2.e

Via
de directeur-generaal
Belastingdienst

Via
CFAO Belastingdienst

10.2.e

Medeparaaf
De directeur Algemene Fiscale
Politiek

10.2.e

Medeparaaf
de directeur Algemene Financiële
en Economische Politiek

10.2.e

Inleiding

Deze notitie gaat over de gevolgen van de arresten van de Hoge Raad van 4 maart 2016. Voor de inkomstenbelasting is gebleken dat op grond van Europees recht buitenlandse belastingplichtigen recht kunnen hebben op het heffingvrije vermogen, terwijl dat recht nu op basis van de nationale wet niet bestaat.

11.1

11.1

11.1

Ter informatie is in deze notitie tevens opgenomen hoe met een aantal bijkomende vraagpunten wordt omgegaan. Ten slotte wordt ingegaan op de in beeld zijnde definitieve wetgevende oplossing voor de inkomstenbelasting, waarvoor meer tijd nodig is voordat definitieve besluitvorming kan plaatsvinden.

We willen deze notitie graag toelichten en de definitieve wetgevende oplossing voor de inkomstenbelasting die in beeld is met u bespreken en we vragen uw akkoord op de beslispunten.

Aanleiding

- In de notitie van 4 maart 2016, DGB2016/1139 (bijlage 2), bent u geïnformeerd over de arresten van 4 maart 2016 van de Hoge Raad (HR). De arresten zijn gewezen na beantwoording van door de HR aan

het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) gestelde vragen. Deze arresten betreffen buitenlandse portfolioaandeelhouders (natuurlijke personen en rechtspersonen) van Nederlandse vennootschappen waarvoor de dividendbelasting eindheffing is. De HR heeft geoordeeld dat de dividendbelasting moet worden teruggegeven, indien en voor zover een vergelijkbare binnenlandse houder van dezelfde aandelen minder IB of Vpb verschuldigd zou zijn. Hiertoe is een drukvergelijking nodig, waarbij bij natuurlijke personen rekening wordt gehouden met het heffingvrije vermogen in box 3. U heeft aangekondigd dat vooruitlopend op wetgeving een beleidsbesluit zal worden gepubliceerd over het recht op teruggaaf van dividendbelasting voor deze buitenlandse aandeelhouders.

- De arresten van de HR en het arrest van het HvJ EU geven aanleiding om te bezien hoe een en ander doorwerkt naar de belastingheffing over Nederlandse vermogensbestanddelen in box 3 (met name in Nederland gelegen onroerende zaken) van buitenlandse belastingplichtigen¹. In de notitie over de voorlopige groslijst voor het Belastingplan 2017 van 15 maart 2016, AFP/2016/282, bent u hierover geïnformeerd.
- Bij de Belastingdienst zijn tot op heden 82 bezwaarschriften ontvangen van transparante vastgoedfondsen² die betrekking hebben op de periode 2012-2015. In de bezwaarschriften wordt voor de buitenlandse belastingplichtige participanten in deze vastgoedfondsen voor de heffing van inkomstenbelasting aanspraak gemaakt op het heffingvrije vermogen. Het budgettaire belang hiervan bedraagt € 5 miljoen. Daarnaast zijn er op grond van aangiftecijfers box 3 circa 23.000 (2013) buitenlandse belastingplichtigen met onroerende zaken in Nederland bekend. Vooralsnog is 1 bezwaarschrift vanuit deze groep ontvangen.
- Daarnaast zijn er verzoeken om toepassing van het arrest HvJ EU Kühne & Heitz (HvJ C-453/00) (K&H) bij de Belastingdienst in behandeling. Het K&H-arrest verplicht de Belastingdienst om (op verzoek) ambtshalve de schade ter herstellen als de hoogste Nederlandse rechter een verkeerde beslissing heeft genomen (in casu in een proefprocedure uit 2011) zonder prejudiciële vragen te stellen. Bij de tot dit moment ingediende verzoeken op basis van K&H gaat het over een teruggaaf van in totaal € 3,6 miljoen.

11.1

¹ In deze notitie wordt met "buitenlandse belastingplichtige" niet bedoeld de zogenoemde kwalificerende buitenlandse belastingplichtige die voor minimaal 90% van zijn wereldinkomen is onderworpen aan de Nederlandse loon- of inkomstenbelasting, omdat zij behandeld worden als binnenlandse belastingplichtigen en al recht hebben op toepassing van het heffingsvrije vermogen.

² Bij overeenkomst is in het verleden tussen de Belastingdienst en de vastgoedfondsen afgesproken dat de vastgoedfondsen de verschuldigde box 3-heffing voor hun buitenlandse participanten afdragen, zodat zij belang hebben bij het maken van bezwaar tegen de verschuldigde box 3-heffing.

Beslispunt 1

11.1

Beslispunt 2

11.1

Kern

- Het HvJ EU heeft geoordeeld dat het Nederlandse heffingvrije vermogen geen persoonsgebonden voordeel is. Dit leidt ertoe dat elke buitenlandse belastingplichtige met een positieve rendementsgrondslag in Nederland recht zou moeten hebben op het heffingvrije vermogen. De reden is dat voor buitenlandse belastingplichtigen sprake is van een hogere belastingdruk in vergelijking tot de belastingdruk van binnenlandse belastingplichtigen met een zelfde positieve rendementsgrondslag. Dit verschil levert strijd op met het beginsel van vrij verkeer van kapitaal, waarvoor geen (afdoende) rechtvaardigingsgrond bestaat. Op basis van de Wet inkomstenbelasting 2001 bestaat voor hen echter geen recht op toepassing van het heffingvrije vermogen.
- Onder het systeem van de vermogensrendementsheffing vanaf 2017 is dit niet anders.

11.1

- Een uitvoeringstoets naar de in het beleidsbesluit opgenomen werkwijze wordt momenteel uitgevoerd door de Belastingdienst.

Toelichting**Heffingvrij vermogen**

- Het HvJ EU heeft in zijn arrest van 17 september 2015 beslist dat het heffingvrije vermogen een vrijstelling is die geen aan de persoonlijke situatie van de belastingplichtige gekoppeld individueel voordeel vormt,

³ Inwoners van de EU/EER en derde landen waarmee we inlichtingen uitwisselen.

omdat het een aan alle ingezetenen belastingplichtigen toegekend voordeel is, los van hun persoonlijke situatie. Het HvJ EU bestempelt daarmee het heffingvrije vermogen als een tariefmaatregel die voor alle belastingplichtigen (zowel de binnenlandse als de buitenlandse) met een positieve rendementsgrondslag dient te gelden.

- Het HvJ EU heeft een weloverwogen beslissing genomen ten aanzien van de *dividendbelasting*. Dat het HvJ EU (of de HR) in een eventuele toekomstige procedure over de *inkomstenbelasting* voor buitenlandse belastingplichtigen met bijvoorbeeld onroerende zaken in Nederland, een andere beslissing over het *heffingvrije vermogen* zal nemen, wordt daarom uitgesloten geacht.

Buitenlandse belastingplichtigen met belastbaar inkomen uit sparen en beleggen (box 3)

- Buitenlandse belastingplichtigen zijn op grond van de Wet inkomstenbelasting 2001 slechts belastingplichtig voor een beperkte grondslag in box 3⁴ waarbij geen rekening wordt gehouden met het heffingvrije vermogen.
- Nu het HvJ EU het heffingvrije vermogen als een tariefmaatregel bestempelt, leidt het niet in aanmerking nemen van het heffingvrije vermogen per definitie tot een hogere belastingdruk voor buitenlandse belastingplichtigen met een positieve rendementsgrondslag in Nederland in vergelijking tot binnenlands belastingplichtigen met dezelfde rendementsgrondslag en is, nu daarvoor geen (afdoende) rechtvaardiging bestaat, de Wet inkomstenbelasting 2001 op dit punt in strijd met het vrij verkeer van kapitaal.
- Concluderend betekent dit dat de buitenlandse belastingplichtige met box 3-vermogen in afwijking van de wettelijke regeling wel recht zou moeten hebben op het heffingvrije vermogen.

Ter informatie

Invloed van schulden op de belastingdrukvergelijking voor de dividendbelasting

- Een aspect dat niet speelde bij onderhavige aan het HvJ EU voorgelegde casus, maar dat wel relevant is, is de wijze waarop met schulden wordt omgegaan in het kader van de belastingdrukvergelijking voor de beoordeling van teruggaafverzoeken dividendbelasting. Het HvJ EU biedt hiervoor echter wel aanknopingspunten in de zaak van Société Générale S.A. waarin een (beperkt) kostenbegrip wordt gehanteerd. In bijgevoegd concept beleidsbesluit is daarom het uitgangspunt dat schulden in het algemeen, dus ook de schulden die zijn aangegaan voor de aanschaf van portfolioaandelen in Nederlandse vennootschappen bij de drukvergelijking niet in aanmerking worden genomen. Indien een belastingplichtige het hier niet mee eens is, zal dit zo nodig aan de belastingrechter worden voorgelegd.

Dubbel profiteren heffingvrije vermogen

- Indien een buitenlandse belastingplichtige zowel Nederlandse portfolioaandelen heeft als in Nederland gelegen onroerende zaken zal zonder het treffen van maatregelen twee keer geprofiteerd kunnen

⁴ Artikel 7.7, tweede lid, van de Wet IB 2001: De rendementsgrondslag in Nederland is de waarde van de bezittingen in Nederland verminderd met de waarde van de schulden in verband met de bezittingen in Nederland. Bezittingen in Nederland zijn: a. in Nederland gelegen onroerende zaken; b. rechten die direct of indirect betrekking hebben op in Nederland gelegen onroerende zaken en c. rechten op aandelen in de winst van een onderneming waarvan de leiding in Nederland is gevestigd, voorzover zij niet voortspruiten uit effectenbezit of uit dienstbetrekking en zij niet op grond van de afdelingen 7.2 of 7.3 zijn belast.

worden van het heffingvrije vermogen. Dit in tegenstelling tot binnenlands belastingplichtigen. Bij box 3 zou recht bestaan op (een deel van) het heffingvrije vermogen en daarnaast moet het heffingvrije vermogen (deels) worden betrokken bij de drukvergelijking voor de dividendbelasting.

11.1	11.1
------	------

- Voor de belastingdrukvergelijking voor de dividendbelasting moet uiteraard ook rekening worden gehouden met het eventueel van toepassing zijnde belastingverdrag. De belemmering van het vrije verkeer van kapitaal kan namelijk rechtsgeldig worden geneutraliseerd als toepassing van het tussen de woonlidstaat en de bronlidstaat gesloten belastingverdrag ertoe leidt dat er feitelijk geen verschil in behandeling is tussen binnenlandse en buitenlandse belastingplichtigen. Na de zogenoemde drukvergelijking én de verdragstoepassing is dus pas duidelijk of en in hoeverre recht bestaat op teruggaaf van dividendbelasting.

11.1

Toerekening gemeenschappelijke bestanddelen bij fiscaal partnerschap

- Binnenlandse belastingplichtigen met een fiscale partner kunnen o.a. hun gezamenlijke grondslag sparen en beleggen (het bedrag van de gezamenlijke rendementsgrondslag van de belastingplichtige en zijn partner na toepassing van het heffingvrije vermogen van belastingplichtige en zijn partner) en de als voorheffing in aanmerking te nemen geheven dividendbelasting toedelen in de onderlinge verhouding die zij in de aangifte kiezen. Binnen de bestaande systematiek kan een buitenlandse belastingplichtige geen fiscale partner zijn en is toerekening niet mogelijk.
- Indien twee gehuwde niet-inwoners allebei buitenlands belastingplichtig zijn voor box 3 of indien bij allebei dividendbelasting als eindheffing wordt ingehouden dan hebben zij elk recht op hun eigen heffingvrije vermogen in box 3 of bij de drukvergelijking voor de dividendbelasting.
- Bij de definitieve oplossing zal worden gezien hoe om te gaan met een buitenlandse belastingplichtige met partner die zich wil vergelijken met een binnenlandse belastingplichtige met een fiscale partner en twee keer het heffingvrije vermogen in aanmerking wil nemen.

Budgettaire gevolgen

De transparante vastgoedfondsen droegen jaarlijks circa € 7 miljoen af. Door toepassing van het heffingvrije vermogen wordt dit structureel € 5 miljoen minder. Overigens is op dit moment sprake van een waardedaling van deze vastgoedfondsen en ontmanteling van een aantal van deze fondsen. Het aantal buitenlandse belastingplichtigen voor box 3 met uitsluitend onroerend goed bedraagt circa 23.000. Toepassing van het heffingvrije vermogen voor deze

groep kost eveneens structureel circa € 5 miljoen. Totale structurele derving komt dan op € 10 miljoen per jaar.

Incidenteel bedragen de kosten van de door de transparante fondsen reeds ingediende bezwaarschriften over de periode 2012-2015 €5 miljoen. Dit is dus voor zover er bezwaren zijn ingediend. Voor de oudere jaren zal veel definitief vaststaan, voor de jongste jaren kan nog voor iedere aanslag een bezwaar volgen.

Definitieve oplossing buitenlandse belastingplicht in box 3

Graag willen we de oplossing die in beeld is voor een definitieve wettelijke oplossing voor de inkomstenbelasting met u bespreken en afspraken maken over de vervolgstappen.

11.1

11.1

11.1

11.1

11.1

11.1

1

11.1

27 oktober 2016

Algemeen overleg – vaste commissie voor Financiën

Voortgangsrapportage heffing box 3 op basis van werkelijk rendement

Toezeggingen AO Box 3 naar werkelijk rendement 27 oktober 2016

'Keuzeklaar' document in maart 2017

- Toegezegd is in maart 2017 (voor de formatie) een 'panklaar' keuzedocument / 'keuzeklaar' document te leveren waarin verschillende uitwerkingsvragen zijn geadresseerd.
- Er moet in ieder geval behoud van eenvoud zijn en ontwijking moet worden bestreden. Uit dit document moet daarom bij de verschillende varianten naar voren komen:
 - wat de risico's op ontwijking zijn;
 - wat de gevolgen zijn voor het investeringsklimaat (zoals de financiering van start-ups en andere investeringen, belasten rendementen innovatie bedrijven);
 - wat de budgettaire gevolgen zijn;
 - of de systemen juridisch houdbaar zijn.
- Ten aanzien van de budgettaire gevolgen wordt meegenomen wat de afgelopen 5-10 jaar de budgettaire opbrengst zou zijn geweest van elke variant (A, B en C).
- Op basis van het document moet meer duidelijk worden over de timing. De aanlooptijd verschilt per variant. Wellicht dat variant C sneller kan worden ingevoerd, maar dit moet nader worden onderzocht. In het document moet naar voren komen wat de aanpassingen in het box 3 systeem betekenen voor de uitvoering.
- De uitwerking van mogelijkheden voor verliesverrekening is een onderdeel van het document. Denk hierbij aan de effecten van horizontale/verticale verliesverrekening.
- Variant A kan liquiditeitsproblemen opleveren. In het keuzedocument moeten de mogelijkheden voor een betalingsregeling bijvoorbeeld ook worden meegenomen.
- Er is nog een mogelijkheid te kijken naar een meer 'hybride systeem' met elementen van de verschillende varianten (A en B).

Appendix met alternatieven voor het huidige 2017-systeem in maart 2017

- Toegezegd is te onderzoeken en in een Appendix te laten zien wat de mogelijkheden en gevolgen zijn als het huidige 2017-systeem wordt aangepast ('systeem 4'/'variant D').
- Hoe kunnen we wat we nu al hebben zodanig aanpassen dat het redelijker wordt in de ogen van de belastingbetaler? Denk hierbij aan aanpassingen in de forfaits en/of verhogen van verhogen van het heffingvrij vermogen (voor het geheel of voor alleen spaartegoeden).
- Tevens bevat de appendix de budgettaire gevolgen van deze keuzes.
- Hierbij wordt tevens meegenomen wat deze aanpassingen voor het investeringsklimaat betekenen.
- Verder wordt een analyse gemaakt van de juridische houdbaarheid van het 2017-systeem en eventuele aanpassingen, mede in het licht van de HR-uitspraken.

Panklaar keuzedocument

Onderwerp: Juridische houdbaarheid (werkgroep D)

Toelichting

Tijdens het AO over de voortgangsrapportage op 27 oktober 2016 is gesproken over de juridische houdbaarheid van een forfaitaire rendementsheffing, met name van het systeem 2017. In de Tweede Kamer heeft de stas geantwoord op de vraag van het lid Omtzigt (CDA) of hierover advies aan de landsadvocaat is gevraagd, dat dit niet is gedaan.

De Tweede Kamer evenals de pers zetten op basis van jurisprudentie en de lage spaarrentes vraagtekens bij de juridische houdbaarheid. In de vakliteratuur wordt een gemêleerder beeld gezien. Het gaat ten eerste om de vraag of het forfaitaire rendement een benadering van het werkelijk rendement is en ten tweede of er sprake is van een ongeoorloofde stapeling van forfaits.

Ad. 1. In het arrest van de HR van 10 juni 2016¹ dat betrekking had op 2011 concludeerde de HR dat het huidige systeem geen strijd met artikel 1 EP EHRM opleverde, omdat in onderhavige procedure voor het jaar 2011 niet vast was komen te staan dat het voor een lange reeks van jaren veronderstelde rendement van vier percent voor particuliere beleggers niet meer haalbaar was.

Ad. 2. In het arrest van de Hoge Raad van 3 april 2015² ging het om een beroep op de onverbindendheid van de forfaitaire regeling ter vaststelling van de werkelijke waarde van verhuurde woningen (artikel 17a UBIB 2001). De HR vond het aanvaardbaar dat de WEV als uitgangspunt dient voor de bepaling van een forfaitair rendement van vier percent en ook dat de WOZ-waarde naar de daarvoor geldende WOZ-waardepeildatum wordt berekend. Omdat ter correctie van deze WOZ-waarde voor de bepaling van de waarde van verhuurde woningen vervolgens nogmaals een forfait wordt toegepast, concludeerde de HR dat er situaties kunnen zijn waarin de delegatiebepaling van de forfaitaire regeling ter vaststelling van de werkelijke waarde van verhuurde woningen niet voldoet en derhalve onverbindend is. De vraag is of dit arrest zoals sommigen beweren, daarnaast ook gevolgen kan hebben voor het systeem 2017.

In verband met het risico dat het forfaitaire rendement in de toekomst onvoldoende het werkelijke rendement benadert is het systeem voor box 3 aangepast. Vanaf 2017 worden de percentages meer in lijn gebracht met de werkelijke rendementen en is in de wet geregeld dat deze percentages worden aangepast aan de ontwikkelingen.

Daarnaast heeft het kabinet gezegd toe te willen naar een heffing over werkelijke inkomsten. In verband hiermee is op Prinsjesdag 2016 aan de Tweede Kamer een voortgangsrapportage aangeboden met daarin drie mogelijke uitvoerbare varianten. Tijdens het AO is een keuzedocument voor de formatie toegezegd.

¹ HR, 10 juni 2016, 14/05020, ECLI:NL:HR:2016:1129.

² HR, 3 april 2016, 13/04247, ECLI:NL:HR:2015:812.

Wat zijn de exacte toezeggingen over dit onderwerp?

De staatssecretaris heeft in het AO over de juridische houdbaarheid het volgende aangegeven: "Op weg naar het keuzedocument komt er misschien meer verdieping of informatie over die risico's. Die zal ik erbij leveren, want het is wel een punt."

Wat wordt er nog meer bij betrokken?

Naast de juridische houdbaarheid van het 2017-regime zal ook worden gekeken naar de juridische houdbaarheid van de voorgestelde varianten.

Is dit onderwerp al besproken in de voortgangsrapportage? Zo ja, waar?

Nee.

Wat gaan jullie doen?

Een paper schrijven over de juridische houdbaarheid van het box 3-regime. De volgende vragen kunnen daarin worden beantwoord:

1. Waarom is in 2001 gekozen voor een forfaitaire rendementsheffing?
2. Wat is het toetsingskader voor de beoordeling van strijd met artikel 1 EP EHRM?
3. Wat heeft de HR in de arresten van 10 juni 2016 en 3 april 2015 over de forfaitaire rendementsheffing van het 2001-regime geoordeeld?
4. Op basis van literatuuronderzoek een nadere analyse van deze arresten.
5. De laatste stand van zaken van de gerechtelijke procedures inzake massaal bezwaar³.
6. Welke conclusies kunnen worden getrokken voor het 2017-regime zowel met betrekking tot het nieuwe voorgestelde forfaitaire rendement als de mogelijke gevolgen van een stapeling van ficties in het systeem 2017 en voor de voorgestelde varianten?

Wat kan er in de klankbordgroep van 14 december besproken worden?

De antwoorden op de vragen 1 tot en met 3 en afhankelijk van de beschikbare tijd een eerste aanzet voor de beantwoording van vraag 4.

³ Bekendmaking, 6 juni 2016, nr. BLKB2016/425, Stcrt. 31329, 17 juni 2016.

Aan
Klankbordgroep Box 3

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Inlichtingen

10.2.e

10.2.e@minfin.nl
10.2.e@minfin.nl

Datum
8 november 2016

Auteur

10.2.e

memo

Memo t.b.v. Klankbordgroep Box 3 09-11-2016

Aanleiding

Tijdens het Algemeen overleg van 27 oktober 2016 over de heffing van box 3 op basis van het werkelijke rendement heeft de staatssecretaris een panklaar keuzedocument (hierna: PKD) toegezegd dat hij voor de verkiezingen aan de Kamer wil sturen.

Kern

Tijdens de vergadering van de klankbordgroep willen wij om die reden de volgende onderwerpen met de klankbordgroep bespreken:

- A. Aard en doel van het PKD
- B. Op te nemen onderwerpen, prioritering, bemensing
- C. Conceptinhoudsopgave PKD
- D. Tijdschema

A. Aard en doel van het PKD

- Stas heeft de Kamer toegezegd in het document een aantal onderwerpen ter zake van de varianten verder te willen verdiepen. Daarnaast heeft hij een appendix toegezegd met mogelijke aanpassingen in het systeem 2017. Een verslag van de toezeggingen is als bijlage bij dit memo opgenomen.
- Om aan deze toezeggingen te voldoen wordt gedacht aan een uitgebreid rapport waarin dieper wordt ingegaan op de varianten en waarin de onderwerpen die voor alle varianten gelden wat uitgebreider worden besproken. Dit rapport zou dan voor de verkiezingen met een korte oplegger naar de Kamer worden gestuurd. In onderdeel C van dit memo is een conceptinhoudsopgave van een dergelijk rapport opgenomen.
- Het document en de exercitie om dat document te maken moeten tevens voldoende informatie bevatten om - zo nodig snel - formatiememo's te kunnen vervaardigen.

Voor de formatie noodzakelijke informatie

- Staatssecretaris heeft expliciet toegezegd 'om, tot het keuzemoment, te kijken of we van variant C iets kunnen maken waarbij de eenvoud wordt behouden, maar ontwijking wordt tegengegaan.' Het moet dus duidelijk worden of de peildatumarbitrage bij variant C in de greep kan worden gehouden.
- Verder is het van belang dat in het document een vierde variant (D) wordt geïntroduceerd, waarin het systeem 2017 als uitgangspunt dient en waarin het bezwaar van het systeem tot 2016 – een te hoog forfaitair rendement voor mensen met alleen spaargeld - zo goed mogelijk wordt ondervangen.
- Verder moet er duidelijkheid komen over hoe snel - bij de huidige stand van kennis - varianten kunnen worden ingevoerd, wat de invoering voor de Belastingdienst kost en hoeveel beslag dit op de capaciteit van de Belastingdienst legt. Onderdeel daarvan is wat invoering van de heffing op het werkelijk rendement betekent voor andere beleidswensen die uitvoeringscapaciteit van de Belastingdienst vragen. Door dit duidelijk te maken wordt de kans dat er onhaalbare opdrachten van de formatietafel komen zo klein mogelijk gemaakt.
- Voor aan de formatietafel is ook concreet inzicht nodig in de budgettaire gevolgen van de verschillende varianten, rekening houdend met de invoeringstermijn. Over de methodiek en uitkomsten moet overleg plaats vinden met het CPB zodat er bij de doorrekening van een regeerakkoord - waarvan een variant onderdeel uitmaakt - geen verrassingen en verschillen ontstaan.

Juridische houdbaarheid

- Tijdens het AO werd veel gesproken over de juridische houdbaarheid, met name van het systeem 2017. Advies vragen aan de Landsadvocaat komt

tegemoet aan vragen uit de Kamer van het lid Omtzigt en kan de werklust verlichten.

- Over het systeem 2001 t/m 2016 heeft de HR geconcludeerd: Dit stelsel zou slechts dan in strijd komen met artikel 1 EP indien zou komen vast te staan dat het destijds door de wetgever voor een lange reeks van jaren veronderstelde rendement van vier procent voor particuliere beleggers niet meer haalbaar is en belastingplichtigen, mede gelet op het toepasselijke tarief, zouden worden geconfronteerd met een buitensporige zware last. Indien deze onhaalbaarheid duidelijk zou worden en de wetgever ervoor kiest uit te blijven gaan van een forfaitair rendement, mag van hem worden verlangd dat hij de regeling aanpast teneinde de beoogde benadering van de werkelijkheid te herstellen.

- 11.1

11.1

 De forfaitaire rendementen in het systeem 2017 worden aangepast aan de in het verleden daadwerkelijk langjarig behaalde rendementen.

11.1

- Het is niet uit sluiten dat op individueel niveau toch sprake kan zijn van een buitensporige last.

11.1

11.1

- 11.1

- Overigens is het zo dat Omtzigt niet heeft gevraagd om een advies van de landsadvocaat maar heeft hij gevraagd of de staatssecretaris een dergelijk advies heeft liggen. De staatssecretaris heeft vervolgens aangegeven: "Op weg naar het keuzedocument komt er misschien meer verdieping of informatie over die risico's. Die zal ik erbij leveren, want het is wel een punt."

- 11.1

Onderwerpen waarover de staatssecretaris een concrete toezegging heeft gedaan

- Verliesverrekening. De staatssecretaris heeft verliesverrekening nadrukkelijk onderdeel gemaakt van het PKD. Verschillende varianten van horizontale en verticale verliesverrekening kunnen worden beschreven en geïllustreerd met getallenvoorbeelden.
- Investeringsklimaat. Hier lijkt een korte theoretische beschouwing voldoende. Wel dient een haakje naar de brief van de startupsector te worden opgenomen.
- Hybride varianten (variant

10.2.e

). Hier is al werk aan verricht. Moet er contact worden opgenomen met

10.2.e

?

Aftrekbaarheid van kosten: een onderwerp waarover geen toezegging is gedaan, maar dat wel in de lijn van het PKD past.

- Staatssecretaris heeft geen toezeggingen gedaan over kostenafrek. 11.1

11.1

11.1

Onderwerpen die tijdens het debat aan de orde kwamen, maar waarover de staatssecretaris geen toezegging heeft gedaan

- Liquiditeitsproblemen en uitstelmogelijkheden. Hierover stelde Groot de vraag of deze problemen wel zo groot waren als in de voortgangsrapportage wordt voorgesteld. Deze vraag kan aan de orde komen bij bespreking van varianten A en C. Variant A met mogelijkheid van uitstel gaat op variant B lijken. 11.1

11.1

- Een berekening van de opbrengst van box 3 over de laatste 5 à 10 jaar als de verschillende varianten van kracht waren geweest. Hiernaar werd door Van Weyenberg gevraagd. 11.1

11.1

11.1

B. Op te nemen onderwerpen, prioritering, bemensing

Op basis van het bovenstaande stellen wij, in volgorde van prioriteit, de onderstaande lijst met onderwerpen voor. Tevens is een voorstel gedaan voor de bemensing.

		Wie? (Trekker)	Wie? (Meedenker)	Wie? (Meedenker)	Wie? (Meedenker)
A	Ontwikking				
	• Bij Variant C • T.o.v. box 2 • Bij andere varianten				
B	Appendix/Variant D/systeem 2017				
C	Uitvoering door de Belastingdienst				
	• Wat is de timing? • Wat zijn de kosten van invoering voor Belastingdienst en ketenpartners?				
D	Juridische houdbaarheid				
	• Advies landsadvocaat • Systeem 2017 • Varianten				
E	Budgettaire consequenties (gecheckt met CPB)				
	• Voor de formatie • Berekening uitstel in variant B.				
F	Aftrekbaarheid kosten				
G	Verliesverrekening				
H	Liquiditeitsproblemen/uitstel van betaling				
I	Investeringsklimaat				
J	Hybride systeem				

C. Conceptinhoudsopgave PKD

11.1

11.1

D. Tijdschema

Hoewel de tijd ruim lijkt, is zij dat niet. Rond de jaarwisseling zullen bij voorbeeld zeker twee en waarschijnlijk drie weken uitvallen. Ook aan het eind moet nog tijd worden ingeruimd voor behandeling in de ambtelijke en politieke vierhoek en de Ministerraad (PM Ministerraadagenda is nog niet gecheckt).

Rekening houdend met ongeveer elke maand een vergadering van de klankbordgroep, komen wij tot het volgend schema:

9 november 2016: klankbordgroep over opzet PKD.

15 november 2016: ieder groepje levert een opzetje van 1 A4-tje volgens het format in bijlage 2.

14 december 2016: klankbordgroep: toelichting van de trekkers van elk groepje op de stand van zaken (zo veel mogelijk conceptteksten PKD).

11 januari 2017: klankbordgroep: bespreking voortgang

8 februari 2017: klankbordgroep: finaliseren van de teksten van de verschillende groepen.

Vanaf 8 februari 2017: samenvoegen bijdragen groepjes tot 1 rapport PKD, bespreking in onderraden en Ministerraad.

6 maart 2017: verzending naar de Tweede Kamer.

*Bijlage 1: toezeggingen uit het ongecorrigeerd stenogram van het AO over box 3
op 27 oktober 2016
(tenzij anders aangegeven betreft het citaten van staatssecretaris Wiebes)*

10.2.g

10.2.g

10.2.g

10.2.g

10.2.g

Bijlage 2: Format opzet panklaar keuzedocument

Onderwerp: ...

Wat zijn de exacte toezeggingen over dit onderwerp?

Wat wordt er nog meer bij betrokken?

Is dit onderwerp al besproken in de voortgangsrapportage? Zo ja, waar?

Wat gaan jullie doen?

(Met de nadruk op wat er wordt toegevoegd aan al gewisselde informatie).

Wat kan er in de klankbordgroep van 14 december besproken worden?

11.1

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris

10.2.e

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Inlichtingen

10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e)@minfin.nl

Datum

16 november 2016

Notitienummer

2016-0000206939

Auteur

10.2.e

Van

de directeur Algemene Fiscale
Politiek

notitie

Plan van aanpak Panklaar keuzedocument Box 3

Aanleiding

- Op 27 oktober 2016 heeft u tijdens het Algemeen overleg over box 3 toegezegd voor de verkiezingen met een panklaar keuzedocument te komen op basis waarvan tijdens de komende formatie een keuze gemaakt kan worden voor een variant.
- Daarnaast heeft u op deelonderwerpen aanvullende toezeggingen gedaan.
- Met deze notitie leggen we ons plan van aanpak om aan deze toezeggingen te voldoen aan u voor.

Beslispunten

1. Opzet en tijdspad van het panklaar keuzedocument

- Op basis van uw toezeggingen is een opzet gemaakt voor een panklaar keuzedocument.
- In onze beleving is dat een nota die in maart naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Deze nota dient voldoende informatie te bevatten om aan de formatietafel een keuze tussen de varianten mogelijk te maken.
- Bijgevoegd is een voorzet voor een hoofdstukindeling voor die nota (zie hieronder onder A) en een tijdspad (zie hieronder onder B).

Beslispunt 1

11.1

2. Vragen van advies over de juridische houdbaarheid van box 3 en de wijzigingen daarin per 1 januari 2017 aan de landsadvocaat

- Tijdens het AFB en het AO is door het lid Omtzigt gevraagd of u advies van de landsadvocaat had ingewonnen. U heeft daarop ontkennend geantwoord. U heeft op dit punt geen toezegging gedaan, anders dan dat als er op weg naar het keuzedocument meer verdieping of informatie over de risico's komt, u die erbij zal leveren.
- Het is een optie om nu alsnog een dergelijk advies te vragen.

11.1

•

11.1

Beslispunt 2

11.1

11.1

Toelichting A: Conceptinhoudsopgave Panklaar Keuzedocument (PKD)

11.1

11.1

B. Tijdschema

14 december 2016: interne klankbordgroep: toelichting op de eerste conceptteksten PKD.

15 december 2016: notitie naar de staatssecretaris met stand van zaken

11 januari 2017: interne klankbordgroep: bespreking voortgang en waar mogelijk conceptteksten

Medio januari: overleg ketenpartners

8 februari 2017: interne klankbordgroep: finaliseren van de teksten van de verschillende groepen.

Vanaf 8 februari 2017: samenvoegen bijdragen tot 1 rapport PKD, bespreking in Vierhoek en Ministerraad.

6 maart 2017: verzending naar de Tweede Kamer.

11.1

10.2.g

10.2.g

10.2.g

10.2.g

10.2.g

Buiten verzoek

Box 3

- Bij de behandeling van de het Belastingplan 2016 is in de Tweede Kamer met algemene stemmen een motie aangenomen waarin de regering wordt verzocht bij box 3 zo snel mogelijk over te gaan naar een heffing op basis van het werkelijke rendement.
- Naar aanleiding van die motie is onderzoek gedaan de mogelijkheden van een dergelijke heffing. Met Prinsjesdag 2016 is een brief naar de Tweede en Eerste Kamer gezonden waarin het kabinet aangeeft vast te houden aan het streven naar een heffing op basis van het werkelijke rendement. De brief begeleidde een Voortgangsrapportage box 3 waarin onder meer op hoofdlijnen varianten voor een dergelijke overgang zijn geschetst.
- De belangrijkste varianten voor een heffing naar het werkelijk rendement zijn:
 - Variant A: een variant met een vermogensaanwasbelasting voor alle vermogensbestanddelen met uitzondering van onroerend goed (het rendement op onroerend goed blijft forfaitair vastgesteld worden);
 - Variant B: een variant met een vermogenswinstbelasting voor alle vermogensbestanddelen met uitzondering van onroerend goed (het rendement op onroerend goed blijft forfaitair vastgesteld worden), en
 - Variant C: een variant met een forfaitaire heffing op basis van de werkelijke vermogensmix van de belastingplichtige en een gemiddeld rendement op basis van vermogenscategorieën. Deze variant belast niet het werkelijke rendement maar benadert het veel beter dan het systeem dat vanaf 2017 van kracht wordt.
- Op 27 oktober 2016 is de brief met Voortgangsrapportage box 3 besproken in een AO in de Tweede Kamer. Staatssecretaris heeft daar toegezegd vóór de verkiezingen een panklaar keuzedocument klaar te leggen.
- In dat panklare keuzedocument worden de reeds genoemde varianten verder uitgewerkt. Verder wordt nog een meer forfaitaire variant toegevoegd en uitgewerkt die op korte termijn moet kunnen worden ingevoerd.
- De uitwerking van deze vier varianten in het panklaar keuzedocument moet zodanig zijn dat aan de formatietafel op eenvoudige wijze een keuze kan worden gemaakt. Dit betekent dat er duidelijkheid is op de volgende punten:
 - Budgettaire consequenties;
 - Consequenties voor de uitvoering
 - Ontwikkelingsmogelijkheden;
 - Juridische houdbaarheid;
 - Timing
- Verder worden dan keuzes voorgesteld op een aantal onderwerpen, die voor alle varianten gelden (zoals verliesverrekening, aftrekbaarheid kosten).
- Voor de Belastingdienst zullen de varianten betekenen dat de gegevensstromen ten behoeve van de VIA met betrekking tot de inkomsten uit sparen en beleggen zullen toenemen.
- In welke mate deze zullen toenemen is afhankelijk van de te kiezen variant en de invulling daarvan. Variant C is het eenvoudigst uitvoerbaar; varianten A en B betekenen een aanzienlijke uitbreiding van de VIA-levering. Om de VIA op peil te houden moet de termijn

voor gegevenslevering en –verwerking worden teruggebracht van 14 naar 2 maanden.

Box 3 beslisnotitie

Aanleiding

- Ter voorbereiding op de Klankbordgroep box 3 op 24 januari as. ontvangen jullie deze beslispuntennotitie.
- In de afgelopen weken zijn bij verschillende onderwerpen weer flinke stappen gezet. Snelle analyses en het maken van keuzes zijn nodig (gebleken) om op 27 januari een uitvoeringstoets te kunnen starten.
- De keuzes leggen we met deze beslispuntennotitie graag aan jullie voor. Het betreft de volgende onderwerpen:
 - Beslispunt 1 – Verliesverrekening
 - Beslispunt 2 – Aftrekbaarheid kosten
 - Beslispunt 3 – Schulden
 - Beslispunt 4 – Variant C
 - Beslispunt 5 – Uit te werken (basis)opties variant D
- In de klankbordgroep zal ook de opgedane kennis van de afgelopen weken verder worden toegelicht.

- BESLISPUNTEN-

Beslispunt 1: Verliesverrekening

11.1

Toelichting

- 11.1
- 11.1

 Box 1 kent een Carryback van 3 jaar, in het leven geroepen voor ondernemers in verband met hun liquiditeitspositie. 11.1
- 11.1
- 11.1

 De Belastingdienst zal ook onderzoeken wat de gevolgen zijn van een onbepaalde Carryforward, dit vanwege het belang van voldoende verrekenmogelijkheden voor belastingplichtigen en mogelijke eenvoud van uitvoering (omdat er dan geen zogenoemde 'staffels' hoeven te worden gehanteerd). 11.1
- 11.1
- 11.1
- 11.1

- NB. De mogelijkheid voor verliesverrekening zal uitsluitend bestaan bij varianten A en B. In Variant C wordt het rendement forfaitair bepaald en ligt een verliesverrekening minder voor de hand.

Beslispunt 2: Aftrekbaarheid kosten

11.1

Toelichting

- Economische effecten
 - Kosten zijn nooit volledig transparant te maken. Zo zitten bij (buitenlandse) beleggingsfondsen (een deel van) de kosten verrekend in het rendement.
 - Doordat deze kosten al in het rendement zijn verwerkt, zijn deze de facto al in aftrek gebracht.
 - Bij geen kostenaftrek (of obv een forfait) genieten deze (buitenlandse) beleggingsfondsen een voordeel ten opzichte van beleggers die zelf soortgelijke kosten maken.
 - Bij andere producten ontstaat een prikkel om kosten te verbergen in een lager nettorendement.
 - De AFM probeert dat met transparantieregelgeving te voorkomen. Transparantie van kosten heeft als positieve effect dat het de concurrentie kan vergroten en daarmee de efficiëntie van de markt kan verbeteren.
 - Om een economische verstoring door verborgen kosten volledig uit te sluiten zouden de met de verborgen kosten vergelijkbare kosten aftrekbaar moeten zijn.
- In het geval van een kostenaftrek zou het moeten gaan om kosten van de vermogensbestanddelen die werkelijk worden belast door een vermogenswinst- of aanwasbelasting. In variant A en B zijn dat bank- en spaartegoeden, aandelen, obligaties, derivaten en overige vorderingen. Het rendement van onroerende zaken en overige vermogen wordt forfaitair bepaald en de kosten daarvoor maken daarom onderdeel uit van het forfait. In Variant C wordt het rendement eveneens forfaitair bepaald. Kosten maken in die variant ook onderdeel uit van het forfait.
- Aftrek van werkelijke kosten¹:
 - Alleen aftrek van directe kosten. 11.1
 - 11.1 Voor de VIA is het noodzakelijk dat de financiële instellingen die kosten renseigner.
 - Alle overige kosten (dus de indirecte kosten²) zullen niet aftrekbaar zijn.
 - 11.1
 - 11.1 Bij beleggingsfondsen maken indirecte kosten soms onderdeel uit van het rendement en zijn daarom niet zichtbaar, maar in feite wel reeds in aftrek genomen.
 - Al met al is aftrek van werkelijke kosten lastig in de uitvoering voor de Belastingdienst, de burger en de ketenpartner.
 - Indien werkelijke kostenaftrek uitvoerbaar blijkt te zijn, kan in een later stadium nog gekeken worden of een subvariant gewenst is, bijvoorbeeld aftrek werkelijke kosten tot een maximum bedrag of percentage van het inkomen of vermogen.

¹ Voor rente van schulden zie beslispunt 3.

² Indirecte kosten zijn bijvoorbeeld kosten die worden gemaakt door beleggingsfondsen waarin belegd wordt.

- Forfaitaire of geen kostenaftrek:
 - Dit is eenvoudig in de uitvoering voor de burger, de Belastingdienst en de ketenpartners.
 - In de uitvoeringstoets zal voor de forfaitaire aftrek uitgegaan worden van een percentage van het totale vermogen (bijvoorbeeld 1%).
 - Een forfait zal naar verwachting voor de uitvoerbaarheid weinig verschillen van geen kostenaftrek. Daarom worden bij deze variant ook de uitvoeringsgevolgen van het uitsluiten van kostenaftrek meegenomen.
 - Ook hier speelt het probleem met de kosten die in het rendement verwerkt zijn. Indien de forfaitaire kostenaftrek alle kosten moet dekken, dan zijn die kosten die verwerkt zijn in het rendement feitelijk dubbel afgetrokken.

Beslispunt 3: Schulden

11.1

Toelichting

- Bij de heffing op basis van een werkelijk rendement past een aftrek van de (werkelijke) rente van schulden.
- 11.1
- Bij schulden wordt rekening gehouden met de waardemutaties, bijvoorbeeld in het geval van kwijtschelding. Concreet betekent dit dat een schuldeiser een vermogensverlies bij 'feitelijke kwijtschelding' in aanmerking kan nemen door dit mee te nemen bij de waardebepaling van het vermogen en dat kwijtschelding bij de schuldenaar als een realisatie van een 'vermogenstoename' wordt gezien. In dat geval ligt wel de mogelijkheid van een kwijtscheldingsvrijstelling bij de schuldenaar voor de hand. Dit betekent het volgende per variant:
 - Variant A (vermogensaanwasbelasting) – aftrek van de rente voor schulden
 - Variant B (vermogenswinstbelasting) – aftrek van de rente voor schulden
 - Variant C – een forfait voor schulden dat afgetrokken kan worden van de som van de forfaits voor de verschillende vermogensbestanddelen.
- Tot slot zijn er een aantal openstaande punten:

11.1

Beslispunt 4: Variant C

11.1

Toelichting

- Twee vermogenscategorieën: spaargeld en overig vermogen (waaronder beleggingen en onroerend goed)
 - De verschillende vermogenscategorieën zoals gepresenteerd in de voortgangsrapportage zijn niet goed af te bakenen.
 - Wel is het mogelijk een onderscheid te maken tussen spaargeld en overig vermogen. Voor de afbakening van het spaargeld wordt de definitie van deposito's gebruikt zoals gehanteerd bij het depositogarantiestelsel.
 - Nadeel is dat de restcategorie erg divers van aard is. Bepaalde financiële producten, zoals sommige staatsobligaties, lijken qua rendement en risico in hoge mate op spaargeld.
- Gemiddelde spaargeld en twee peildata
 - Het risico van belastingbesparende constructies door het verschuiven van vermogen rondom de peildatum lijkt aanzienlijk, aangezien de kosten van het omzetten van spaargeld in overige financiële producten en visa versa beperkt of zelfs volledig afgekocht (kunnen) zijn.
 -
 - Door gebruik te maken van een gemiddeld spaargeld (de facto 365 peildata) is schuiven met vermogen binnen box 3 niet meer interessant.
 - Banken berekenen de te betalen rente door het dagsaldo te vermenigvuldigen met de dagrente. Daarom houden banken al dagelijks het saldo van spaarrekeningen bij.
 - Tijdens een overleg met de NVB is echter aangegeven dat het mogelijk maken van het aanleveren van het gemiddelde spaargeld erg complex is (door het veelvoud van interne systemen). De vraag is hoe deze complexiteit zich verhoudt tot de implementatie van variant A of B.
- Vormgeving variant gemiddelde spaargeld
 - Het gemiddelde totale vermogen wordt berekend op twee peildata, namelijk 1/1 en 1/7. In het geval van onroerend goed wordt dan op beide peildata de WOZ-waarde genomen (mits nog steeds in bezit op 1/7).
 - Het gemiddelde totale vermogen verminderd met het gemiddelde spaargeld (obv rentedagen) zijn de gemiddelde beleggingen.
 - $\text{Gem totale vermogen} - \text{Gem spaargeld} = \text{Gem overig vermogen}$
 - Het gemiddelde overige vermogen wordt vermenigvuldigd met het forfaitaire rendement voor overig vermogen.
 - $\text{Gem overig vermogen} * \text{forfaitair rendement overig vermogen} = \text{voordeel uit overig vermogen}$
 - Het voordeel uit sparen is de werkelijk ontvangen rente.
- Waarom twee peildata?

- De formule met het gemiddelde spaargeld heeft een ongewenst effect indien het wordt afgetrokken van de totale bezittingen gemeten op één moment.
- Immers indien het vermogen gedurende het jaar afneemt, kan dit wel invloed hebben op het gemiddelde spaargeld, maar niet op het totale vermogen.
- In formule vorm:
 - Gem totale vermogen – gem spaargeld = gem overig vermogen
 - Constante obv één peildatum – Daalt (door schenking) = Stijgt
- Getallenvoorbeeld (uitgebreid getallenvoorbeeld in bijlage 1):
 - X heeft op 1/1 € 100.000. Hiervan houdt hij € 50.000 in spaargeld en € 50.000 in beleggingen. Op 1/7 schenkt hij zijn spaargeld aan een goed doel.
 - € 100.000 – € 25.000 = € 75.000
- De gemiddelde beleggingen van X zijn € 75.000, ondanks dat X het hele jaar € 50.000 aan beleggingen heeft gehouden.
- Aangezien het forfaitaire rendement op overig vermogen (waarschijnlijk) hoger zal zijn dan het rendement op sparen, zal een schenking van spaargeld leiden tot een hoger voordeel uit beleggen, ondanks dat de beleggingen gelijk zijn gebleven.
- Twee peildata verzachten dit effect.
- Anti-arbitragemaatregelen
 - Schuiven met vermogen rondom de peildatum is wellicht ook te voorkomen met specifieke anti-arbitragemaatregelen. Zie bijvoorbeeld artikel 2.14 Wet IB 2001.
 - 11.1
 -

Beslispunt 5: Uit te werken (basis)opties variant D

11.1

Toelichting

- De budgettaire effecten van variant D worden uitgewerkt zodra de ramingen geüpdate zijn met de meest recente gegevens uit de integrale aangiftebestanden.
- Een groot aantal opties is denkbaar voor variant D, hieronder is een poging gedaan om een aantal voor de hand liggende opties concreet te maken.
- Bij deze basisopties wordt er vanuit gegaan dat uitsluitend de parameters van het huidige (2017) systeem hoeven te worden aangepast. Om die reden is ook geen uitvoeringstoets noodzakelijk.
- Bij basisoptie B dient onder andere nog te worden gezien of buitenslandssituaties niet voor juridische problemen zorgen.

Voorstel basisopties variant D

A. Een aantal varianten op systeem van 2001-2016 met een uniform forfaitair rendement:

- 1) Heffingvrij vermogen van 50.000 euro, 4% forfaitair rendement (in lijn met analyse gemiddelde rendementen in BP2016)
- 2) Heffingvrij vermogen van 100.000 euro, 4% forfaitair rendement (in lijn met analyse gemiddelde rendementen in BP2016)
- 3) Heffingvrij vermogen van 25.000 euro, forfaitair rendement gekoppeld aan een vijfjarig gemiddelde van de nominale spaarrente ($t-4t/m\ t-1$). Voortbouwend op het advies van de Commissie van Dijkhuizen.
- 4) Heffingvrij vermogen van 25.000 euro, forfaitair rendement gekoppeld aan de spaarrente $t-1$ of t .

B. Box 3 'omvormen' in een vermogensbelasting (ivm juridische houdbaarheid)

- 1) Heffingvrij vermogen van 25.000, met (per saldo) tarief van 1,2%³

- 2) Heffingvrij vermogen van 50.000, met (per saldo) tarief van 1,2%
- 3) Heffingvrij vermogen van 100.000, met (per saldo) tarief van 1,2%
- 4) Heffingvrij vermogen van 50.000, met (per saldo) tarief van 1,5%

C. Een aantal varianten binnen het systeem 2017

- 1) Forfaitair rendement voor verschillende vermogenstitels:
 - Onderzoeken of een verfijning mogelijk is
Op dit moment onderzoeken we of de waarderingskamer reeksen kan leveren voor verschillende WOZ-categorieën.
 - Is er een verbetering mogelijk bij rente op schulden (nu schulden gesaldeerd met spaargeld en rentepercentage +0,1% tov spaarrente)
- 2) Aanpassen herijkingsformules:
 - sparen (t-2) of sparen (t), in plaats van vijfjaarsgemiddelde t-6 t/m t-2
 - beleggen een gewicht van bijvoorbeeld 1/5^e en 1/10^e in de aanlegformule in plaats van 1/15^e

D. Politiek bepaald progressief forfaitair rendement

NB. De rendementen zijn bij deze optie volledig politiek bepaald. Rendementen niet afgeleid uit een 'systeem', maar volledig gebaseerd wat politiek aanvaardbaar wordt geacht in het licht van spaarrente en beleggingsrendementen) jaarlijks (lastenrelevant) vast te stellen in het Belastingplan.

Bijvoorbeeld met een vast tarief van 30%

- Schijf 1 rendement 1%
- Schijf 2 rendement 3%
- Schijf 3 rendement 5%

- INFORMATIEPUNTEN -

Informatiepunt 1: Onroerend goed

Toelichting

- 11.1

 - Of de onroerend goed portefeuille goed afgebakend kan worden van andere vermogenstitels. Daarbij kan vooral gedacht worden aan transparante en niet-transparante vastgoedfondsen en afgeleide rechten (zoals optierechten).
 - Of de prijsontwikkeling van het onroerend goed in box 3 exacter bepaald kan worden i.t.t. de huidige veronderstelling dat het forfaitair rendement gelijk is aan de prijsontwikkeling van koopwoningen. Daarbij dient ook gekeken te worden naar het afwaarderingspercentage bij verhuur waarvan is vastgesteld dat dit niet juist is.
 - Op dit moment is de veronderstelling dat er per saldo geen netto inkomsten zijn omdat de opbrengsten wegvallen tegen de kosten.

11.1

Er zal gekeken moeten worden wat er nog aan data opgehaald kan worden over inkomsten uit verhuur. Wanneer je echter rekening gaat houden met de inkomsten, kom je ook aan kosten toe.

10.2.d

10.2.d
 - De WOZ-waarde die in de meeste gevallen als basis dient voor het forfaitair rendement staat niet ter discussie.

11.1

11.1

³ Dit zou binnen de parameters moeten lukken door het hanteren van een forfaitair rendement van 4% te vermenigvuldigen met het tarief van 30%.

Bijlage 1 – Variant C

Casus 1: belastingplichtige heeft een vermogen van:	€ 400.000	
	spaargeld	beleggingen
Zijn ideale vermogensmix is:	50%	50%
Gedurende het jaar heeft belastingplichtige dus	€ 200.000	€ 200.000

Echter om de peildatum te ontlopen, zet hij rondom de peildatum zijn beleggingen in om spaargeld

	1-jan	Gedurende het jaar
Rendementsgrondslag	€ 400.000	€ 400.000
Spaargeld	€ 400.000	€ 200.000
Beleggingen	€ 0	€ 200.000
Forfaitair rendement huidige stelsel	4%	
Forfaitair rendement spaardeel	2%	
Forfaitair rendement beleggingen	5%	
Gemiddelde spaargeld (berekend obv rentedagen)	€ 200.000	
Rente percentage	2%	
Rente-inkomsten	4000	

Rendementsgrondslag 1/1 - Gemiddelde spaargeld = Gemiddelde beleggingen

Standaard situatie (geen verarming)			
	Systeem voor 2017	Per vermogenstitel obv peildatum	Per gemiddelde vermogenstitel
Rendementsgrondslag	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
Per vermogenstitel obv peildatum			
Spaargeld	-	€ 400.000	-
Beleggingen	-	€ 0	-
Per gemiddelde vermogenstitel			
Gemiddelde spaargeld	-	-	€ 200.000
Gemiddelde beleggingen	-	-	€ 200.000
Forfaitair per vermogenstitel			
Forfait spaargeld	-	€ 8.000	-
Forfait Beleggingen	-	€ 0	€ 10.000
Forfaitair voordeel	€ 16.000	€ 8.000	€ 10.000
Werkelijke rente-inkomsten	-	-	€ 4.000
Voordeel uit sparen en beleggen	€ 16.000	€ 8.000	€ 14.000

Casus 2: Zelfde uitgangssituatie als belastingplichtige in bovenstaande voorbeeld.

Echter op 2-7 schenkt belastingplichtige:

€ 100.000

€ 100.000

Spaargeld

Aandelen

	1-jan	Gedurende het jaar tot 2-7	Gedurende het jaar na 2-7
Rendementsgrondslag	€ 400.000	€ 400.000	€ 200.000
Bestaande uit:			
Spaargeld	€ 400.000	€ 200.000	€ 100.000
Beleggingen	€ 0	€ 200.000	€ 100.000
Forfaitair rendement huidige stelsel	4%		

Forfaitair rendement spaardeel	2%
Forfaitair rendement beleggingen	5%
Gemiddelde spaargeld	€ 150.000
Rente percentage	2%
Rente-inkomsten	€ 3.000

Ernstige verarming			
	Systeem voor 2017	Per vermogenstitel obv peildatum	Per gemiddelde vermogenstitel
Rendementsgrondslag	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
Per vermogenstitel obv peildatum			
Spaargeld	-	€ 400.000	-
Beleggingen	-	€ 0	-
Per gemiddelde vermogenstitel			
Gemiddelde spaargeld	-	-	€ 150.000
Gemiddelde beleggingen	-	-	€ 250.000
Forfaitair per vermogenstitel			
Forfait spaargeld	-	€ 8.000	-
Forfait Beleggingen	-	€ 0	€ 12.500
Forfaitair voordeel	€ 16.000	€ 8.000	€ 12.500
Werkelijke rente-inkomsten	-	-	€ 3.000
Voordeel uit sparen en beleggen	€ 16.000	€ 8.000	€ 15.500

Dit komt omdat de rendementsgrondslag afhankelijk is van één peildatum, en het spaargeld gemiddeld is gemeten.

De scherpe randjes van deze effecten kunnen worden weggehaald door meerdere peildata, zoals in onderstaande voorbeeld

Ernstige verarming (2 peildata)

	Systeem voor 2017	Per vermogenstitel obv peildatum	Per gemiddelde vermogenstitel
rendementsgrondslag gemiddeld 1/1 en 31/12	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Per vermogenstitel obv twee peildatum			
Sparen gemiddeld 1/1 en 31/12	-	€ 300.000	-
Beleggen gemiddeld 1/1 en 31/12	-	€ 0	-
Per gemiddelde vermogenstitel			
gemiddelde spaargeld	-	-	€ 150.000
gemiddelde beleggingen	-	-	€ 150.000
Forfaitair per vermogenstitel			
Forfait spaargeld	-	€ 6.000	-
Forfait Beleggingen	-	€ 0	€ 7.500
Forfaitair voordeel	€ 12.000	€ 6.000	€ 7.500
Werkelijke rente-inkomsten	-	-	€ 3.000
Voordeel uit sparen en beleggen	€ 12.000	€ 6.000	€ 10.500

Bijlage 2 – Variant D

Op basis van onderstaande tabel (PM update naar nieuwere cijfers) kan de opbrengst van alle varianten direct berekend worden.

grens	netto spaar bedrag	beleggen bedrag	totaal bedrag	aantal personen
0 - 25000	4.676	1.717	6.393	277.652
25000 - 50000	30.420	12.546	42.966	1.185.093
50000 - 75000	23.466	12.006	35.472	579.841
75000 - 100000	17.449	11.356	28.805	332.974
100000 - 125000	13.395	10.539	23.934	214.366
125000 - 150000	10.639	9.500	20.140	147.253
150000 - 175000	8.720	8.735	17.455	107.842
175000 - 200000	7.234	7.854	15.088	80.690
200000 - 225000	6.091	7.257	13.348	62.973
225000 - 250000	5.134	6.717	11.851	49.995
250000 - 300000	8.234	11.610	19.844	72.636
300000 - 350000	6.153	10.211	16.364	50.599
350000 - 400000	4.860	8.782	13.642	36.501
400000 - 450000	3.894	7.674	11.568	27.303
450000 - 500000	3.110	6.589	9.700	20.465
500000 - 600000	4.647	11.189	15.836	28.995
600000 - 700000	3.225	9.102	12.327	19.061
700000 - 800000	2.297	7.710	10.006	13.389
800000 - 900000	1.980	6.414	8.394	9.908
900000 - 1 mln	1.249	5.636	6.884	7.261
> 1mln	9.388	73.673	83.061	37.179
TOTAAL	176.261	246.818	423.080	3.361.973

To: 10.2.e (DB/AV) 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e (BJZ/JZ) 10.2.e @minfin.nl
Cc: 10.2.e (DB/AV) 10.2.e @minfin.nl
From: 10.2.e (BJZ/JZ)
Sent: Tue 4/11/2017 4:13:20 PM
Importance: Normal
Subject: RE: box 3
MAIL_RECEIVED: Tue 4/11/2017 4:13:22 PM

Hallo 10.2.e

10.2.e en ik hebben het stuk gelezen. Het is een helder stuk. In de tekst hebben we dan ook geen wijzigingssuggesties aangebracht. Wel hebben we vanuit het perspectief van artikel 1 EP een paar opmerkingen/kanttekeningen/vragen.

- Uiteindelijk gaat het in de toetsing aan 1 EP over dit onderwerp steeds om de vraag: hoe moet het algemeen belang dat met een uitvoerbare (op basis van ficties) rendementsheffing is gediend worden afgewogen tegen het bijzondere belang van de individuele belastingbetalers die niet onverklaarbaar veel belasting (in absolute zin maar zeker ook vergeleken met andere belastingbetalers) willen betalen? 11.1

11.1

- De wetgever zal zich binnen bepaalde grenzen (uitvoerbaarheid/handhaafbaarheid...) moeten inspannen om de algemene regels over rendementsheffing zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de realiteit van individuele gevallen. Dat wil zeggen: de wetgever moet gefundeerd kunnen uitleggen waarom voor systeem A (en niet voor B of C) wordt gekozen en waarom te verwachten is dat systeem A zo goed mogelijk aansluit bij de werkelijkheid;

- Voor mij als niet-fiscalist is het moeilijk om de overwegingen van de wetgever voor de precieze vormgeving van dit forfaitaire stelsel, en de veronderstellingen die daaraan ten grondslag liggen (bijv. over sparen en beleggen) 11.1

11.1

- Daarbij wel enkele kanttekeningen:

11.1

11.1

11.1

Groeten, ook namens 10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e (DB/AV)
Verzonden: vrijdag 7 april 2017 18:19
645663

00110

Aan 10.2.e (BJZ/JZ); 10.2.e (BJZ/JZ)
CC: 10.2.e (DB/AV)
Onderwerp: box 3

Hallo 10.2.e en 10.2.e

Op de medewerkersdag heb ik jullie speeddate over Artikel 1 EP EVRM bijgewoond.

Voor box 3 lopen er een aantal proefprocedures over strijd met dit artikel, maar dat weten jullie waarschijnlijk wel.

Verder is er vorig jaar september op Prinsjesdag een Voortgangsrapportage over een heffing naar werkelijk rendement naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin stonden enkele varianten die denkbaar zijn: een vermogensaanwasbelasting, een vermogenswinstbelasting en een variant waarbij wordt uitgegaan van actuelere forfaitaire rendementen voor verschillende vermogenstitels.

In oktober is er een AO over de voortgangsrapportage geweest. Er is geen variant gekozen, maar de stas heeft toegezegd dat er een keuzedocument komt dat ten tijde van de formatie beschikbaar is waarin verder onderzoek naar deze varianten is opgenomen, met o.a. aandacht voor ontwijking, kosten, verliesverrekening. Omdat de TK ook vragen heeft gesteld over de juridische houdbaarheid van huidige systeem is toegezegd dat als daar meer informatie over is die ook beschikbaar wordt gesteld.

In dat kader is er een tekst geschreven over de juridische houdbaarheid van het huidige box 3-systeem. Hierin wordt naast een beschrijving ook o.a. een samenvatting gegeven van de jurisprudentie en de lopende procedures.

We stellen het zeer op prijs als jullie deze tekst (zie link naar Digidoc) ook willen lezen, want het is goed om alle expertise die in huis is ook te gebruiken.

Het een tekst van een paar pagina's, maar vrij veel verwijzingen naar jurisprudentie, dus zou niet teveel tijd moeten kosten. Het zou fijn zijn als jullie hier begin volgende week tijd voor willen vrijmaken en jullie opmerkingen bij voorkeur uiterlijk woensdag willen doorgeven. Alvast bedankt voor de moeite.

Groeten, 10.2.e

H7 - Juridische houdbaarheid

→ in dossier
box 3

TER INFORMATIE

Aan
de staatssecretaris

**Directie Algemene Fiscale
Politiek**

Inlichtingen

10.2.e

T
F

10.2.e

10.2.e@minfin.nl

Datum

4 juli 2017

Notitienummer

2017-0000130555

Auteur

10.2.e

Van

de directeur Algemene Fiscale
Politiek, de directeur Directe
Belastingen

Kopie aan

COMM, 2x PA

notitie

Grafiek box 3 (spaarrente + 1,5%)

Aanleiding

U heeft verzocht om een grafiek voor box 3 binnen variant D. Meer specifiek gaat het om een uniform forfaitair rendement van de spaarrente met een opslag van 1,5%-punt (de "spaarvariant"). In de grafiek moet worden opgenomen het forfaitaire rendement, het werkelijke rendement en de belastingdruk als percentage van het box 3-vermogen.

Toelichting

Ter overweging

11.1

Rendementen

Voor de grafiek zijn de rendementscijfers voor 2018 gebruikt. Er is rekening gehouden met de vertraging van twee jaar; in 2017 zijn de jaarcijfers 2016 bekend en daarmee worden de rendementen voor 2018 vastgesteld.

De forfaitaire spaarrente die in 2018 dan wordt gehanteerd is de feitelijke spaarrente in 2016 ofwel 0,56%. Met de opslag van 1,5%-punt komt het uniforme forfaitaire rendement daarmee op 2,06%.

Voor het huidige systeem wordt voor het spaardeel het vijfjaarsgemiddelde gebruikt en voor het beleggingdeel een langetermijnrendement. Voor 2018 komt

in het huidige systeem het forfaitaire spaarrendement uit op 1,3% en het beleggingsrendement op 5,38%.

In onderstaande tabel worden voor de periode 2018-2021 de forfaitaire rendementen van het huidige systeem en de door u verzochte "spaarvariant" naast elkaar gezet.

Tabel raming forfaitair rendement volgens het huidige systeem en de spaarvariant

	Het huidige systeem			spaarvariant: spaar(t-2)+opslag 1,5%
	sparen	beleggen	gemiddeld	
2018	1,30%	5,38%	3,7%	2,06%(=0,56+1,5)
2019	1,00%	5,49%	3,6%	2,2%
2020	0,82%	5,49%	3,5%	2,2%
2021	0,74%	5,35%	3,5%	2,4%

Budgettaire effecten

De budgettaire derving voor 2018-2021 voor de spaarvariant is in de hierna opgenomen tabel in beeld gebracht: de derving ten opzichte van het huidige systeem is in 2018 is 2 miljard euro en loopt in de komende kabinetsperiode dan langzaam terug tot 1,46 miljard euro in 2021. Deze reeks is relevant voor het inboeken van de lastenontwikkeling voor de komende kabinetsperiode.

Tabel Opbrengst box 3 (mln euro)

	het huidige systeem	Spaarvariant	Vershil
2018	4.246	2.210	-2.036
2019	4.162	2.360	-1.802
2020	4.095	2.360	-1.735
2021	4.037	2.574	-1.463

Grafieken

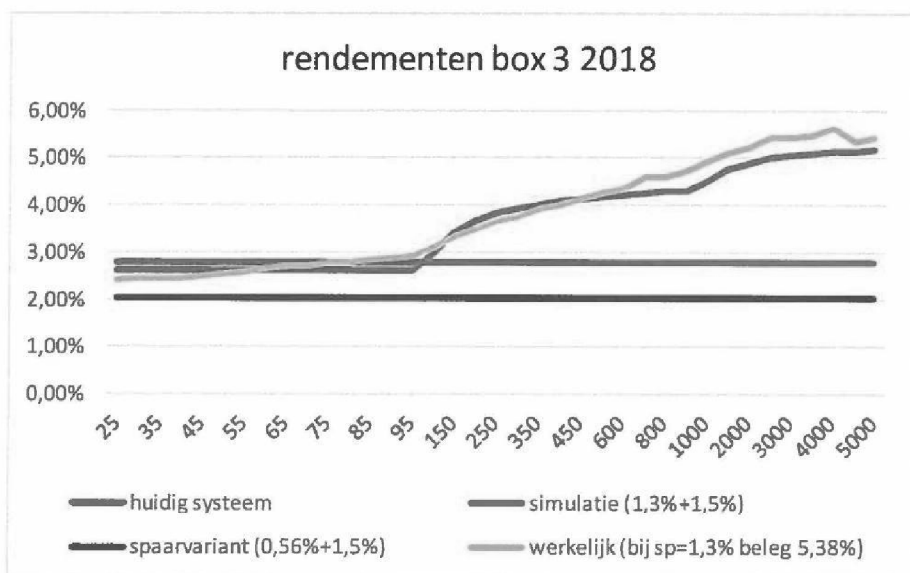
Rendementsgrafiek

Als de rendementen en belastingdruk in 2018 volgens het huidige systeem en de spaarvariant in een grafiek worden gezet, dan levert dat voor de onderlinge vergelijking een onzuiver beeld op omdat de spaarrentes verschillend zijn (in 2018 volgens het huidige systeem 1,3% versus in de spaarvariant 0,56%). In een situatie met een constante rente over een reeks van jaren zou het huidige systeem en de spaarvariant op dat vlak niet van elkaar verschillen. Daarom is ook een simulatie gemaakt als de spaarrente in de spaarvariant ook 1,3% zou zijn. Inclusief opslag van 1,5%-punt komt het uniforme forfaitaire rendement in de simulatie dan dus uit op $1,3\% + 1,5\% = 2,8\%$.

In de eerste grafiek zijn de rendementen in beeld gebracht. Uit de grafiek blijkt duidelijk dat bij de spaarvariant (de groene lijn) alle belastingplichtigen in 2018 een fors lager forfaitair rendement krijgen toegerekend dan het rendement dat volgens het huidige systeem zal gelden (de blauwe lijn). De oorzaak is zoals hiervoor aangegeven dat door de dalende spaarrente in de afgelopen jaren het vijfjaarsgemiddelde volgens het huidige systeem nog hoger ligt dan de

spaarrente in het meest recente jaar volgens de spaarvariant. In de simulatie is hiervoor gecorrigeerd (de rode lijn)

Het gemiddelde werkelijke rendement¹ (de gele lijn) is voor een groot aantal vermogensklassen berekend. Het rendement ligt dicht bij het forfaitaire rendement volgens het huidige systeem. Daarin komt tot uiting dat het forfaitaire systeem van 2017 een goede benadering is van de gemiddelde rendementen per vermogensklasse.

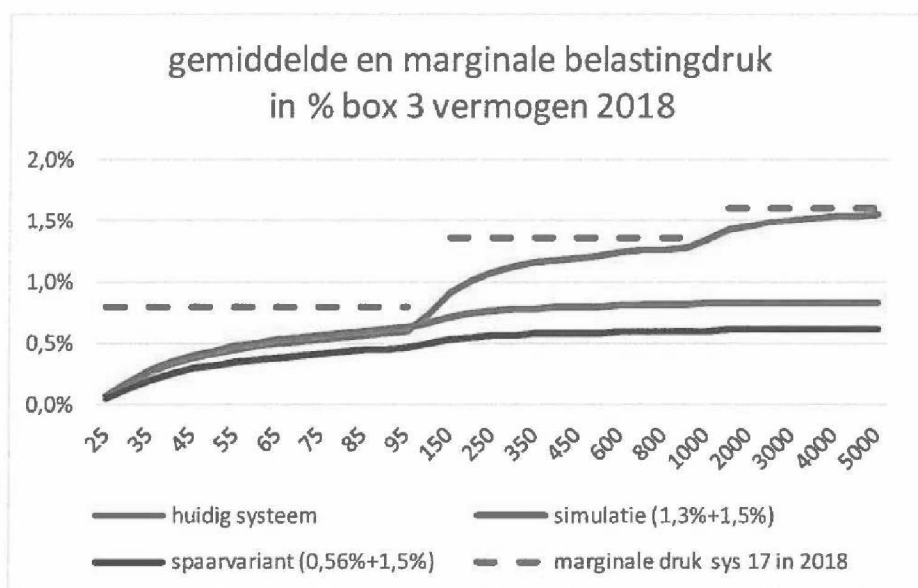
Grafiek belastingdruk

De volgende grafiek geeft de belastingdruk weer naar vermogen.

In de spaarvariant gaat iedereen fors minder belasting betalen doordat de spaarrente fors lager is en geen rekening wordt gehouden met de hoogte van het beleggingsrendement.

In de simulatie waarin voor het verschil in spaarrente is gecorrigeerd gaat iedereen in de eerste vermogensschijf fractioneel meer betalen doordat de spaarrente+1,5%-punt iets hoger is dan het effect van het inwegen in de eerste schijf van het beleggingsrendement in het huidige systeem. Doordat in de tweede schijf het effect van het hogere beleggingsdeel in het vermogen geen effect heeft gaan de belastingplichtigen in de tweede schijf fors minder betalen. Voor de belastingplichtigen in de derde schijf geldt dit nog sterker.

¹ Berekend onder de veronderstelling dat alle belastingplichtigen een spaarrente ontvangen van 1,3% en een beleggingsrendement behalen conform het langetermijnrendement voor beleggingen. Individuele rendementen zullen hier van afwijken.

Verdeling naar belasting naar schijven

In de volgende tabel is de totale belastingopbrengst uitgesplitst naar vermogensschijf. Vanwege de vergelijkbaarheid met het huidige systeem wordt nu alleen de simulatie waarin de onderliggende spaarrentes gelijk zijn besproken.

In de eerste schijf vallen 2,2 miljoen belastingplichtigen. Zij betalen (bij de simulatie) in totaal 25 miljoen euro meer belasting. De lastenverlichting gaat geheel naar belastingplichtigen in de 2^e en 3^e schijf. De 971 duizend belastingplichtigen in de 2^e schijf betalen 670 miljoen euro minder en de 41 duizend belastingplichtigen in de derde schijf betalen in totaal 597 miljoen euro minder belasting.

Ter informatie is in de tabel ook opgenomen hoeveel belastingplichtigen in elke schijf uitsluitend spaargeld hebben. Zij gaan er in de spaarvariant vanwege de opslag met 1,5%-punt per definitie meer betalen dan het rendement dat ze werkelijk hebben (geldt overigens ook in het huidige systeem).

Tabel Budgettair effect spaarvariant naar schijven (2018)

	0 - 100 dzd	100 dzd - 1 mln	> 1 mln	totaal
Opbrengst box 3				
	(* 1 mln euro)			
Huidig systeem (sp 1,3%, beleg 5,38%)	444	2.426	1.376	4.246
spaarvariant (uniform rendement 0,56%+1,5%)	345	1.292	573	2.210
simulatie (uniform rendement 1,3%+1,5%)	469	1.756	779	3.004
Verskil opbrengst t.o.v. huidig systeem				
Verskil spaarvariant in 2018	-99	-1134	-803	-2036
Verskil simulatie	25	-670	-597	-1242

Rendementsgrondslag	10.724	233.280	93.744	437.748
Belastingplichtigen	(*1000)			
aantal	2.193	971	41	3.205
Wv. belastingplichtigen met uitsluitend spaargeld	1.044	189	0,7	1.233

Bijlage

Klasse (*1000)	Macro grondslag (*1 mln)	Aantal belastingplichtigen (*1000)	Gemid. Grondsl per belastingpl. (* € 1000)	Rendement sys17 in 2018	Rendement werk (sp 1,3 beleg 5,38)
25	9.764	355,8	27,4	2,65%	2,42%
30	9.286	286,5	32,4	2,65%	2,47%
35	8.698	232,4	37,4	2,65%	2,46%
40	8.661	204,0	42,5	2,65%	2,48%
45	8.444	178,0	47,4	2,65%	2,52%
50	8.134	155,2	52,4	2,65%	2,56%
55	7.594	132,2	57,4	2,65%	2,62%
60	7.252	116,2	62,4	2,65%	2,67%
65	6.865	101,8	67,4	2,65%	2,72%
70	6.607	91,2	72,4	2,65%	2,73%
75	6.315	81,5	77,5	2,65%	2,79%
80	6.061	73,5	82,4	2,65%	2,82%
85	5.891	67,4	87,5	2,65%	2,86%
90	5.664	61,3	92,5	2,65%	2,91%
95	5.487	56,3	97,5	2,65%	2,95%
100	44.549	365,7	121,8	2,98%	3,09%
150	33.137	191,9	172,7	3,44%	3,33%
200	25.798	115,7	223,0	3,68%	3,51%
250	20.688	75,7	273,4	3,84%	3,69%
300	16.867	52,1	323,5	3,94%	3,77%
350	13.904	37,2	373,7	4,02%	3,93%
400	12.044	28,4	423,7	4,08%	4,02%
450	10.084	21,3	474,0	4,13%	4,13%
500	16.654	30,5	546,6	4,18%	4,27%
600	13.032	20,1	646,9	4,23%	4,36%
700	10.485	14,0	747,7	4,27%	4,60%
800	8.647	10,2	847,3	4,30%	4,58%
900	7.390	7,8	948,2	4,33%	4,71%
1000	24.167	20,1	1.203,8	4,51%	4,92%
1500	14.051	8,2	1.713,9	4,77%	5,09%
2000	8.899	4,0	2.224,6	4,91%	5,22%
2500	6.525	2,4	2.727,8	5,00%	5,45%
3000	5.037	1,6	3.237,3	5,06%	5,41%
3500	3.684	1,0	3.721,2	5,10%	5,49%
4000	3.070	0,7	4.234,0	5,13%	5,65%
4500	2.448	0,5	4.754,1	5,16%	5,36%
5000	2.147	0,4	5.224,9	5,18%	5,45%
>5500	23.716	2,1	11.218,5	5,29%	5,97%

All	437.748	3.204,9	136,6
------------	---------	---------	-------

buiten verzoek

Vragen box 3

(van maandag 10 juli 2017)

19. Levert Box 3 verlagen een inverdieneffect op doordat systeem 2017 zorgt voor een vlucht naar de BV?

Bij de invoering van het systeem 2017 is bij de budgettaire effecten geen vlucht naar de BV verondersteld. Echter, voor toekomstige tariefmaatregelen in box 3 zou in lijn met KIK rekening moeten worden gehouden met gedragseffecten van -20% voor de grote vermogens.

20. Wat is het budgettaire/houdbaarheidseffect van het bevriezen van de indexatie van het heffingvrije vermogen (HVV) in combinatie met een verhoging tot 30.000 of 35.000?

Tabel 1 – Budgettaire effecten (in mln. '+' is saldoerslechterend)

Budgettaire effect (* 1 mln euro)	2018	2019	2020	2021
30.000 met indexatie	155	155	155	155
30.000 zonder indexatie	155	142	128	113
35.000 met indexatie	290	290	290	290
35.000 zonder indexatie	290	277	262	248
Tabelcorrectiefactor MLT		1,40%	1,50%	1,50%

Bij het berekenen van de houdbaarheid gaat het CPB uit van constante en dus welvaartsvaste arrangementen. Het bevriezen van de indexatie van het HVV impliceert dat het HVV vanwege de jaarlijkse inflatie op de lange termijn nihil is. In dat geval is van constante arrangementen geen sprake. Daarom zal het CPB het bevriezen waarschijnlijk slechts voor een beperkte periode accepteren. In bovenstaande tabel wordt ervan uitgegaan dat gedurende de kabinetsperiode niet wordt geïndexeerd.

21. Wat zijn de budgettaire effecten van variant(en) bestaande uit systeem 2017 met:

1. Rente t-1 of gemiddelde t-1 t/m t-2

> T-1 niet mogelijk in VA

De gegevens over de behaalde rendementen in het jaar t-1 komen pas in de eerste maanden van jaar t beschikbaar. Hierdoor is het bij aanvang van het belastingjaar nog niet bekend wat de forfaitaire rendementen op basis van (t-1) zullen zijn.

De Belastingdienst legt vanaf december van jaar t-1 al de voorlopige aanslagen voor jaar t op. Omdat de juiste forfaitaire rendementspercentages dan nog niet bekend zijn, moeten die worden berekend met geschatte percentages. Dit kan na afloop van het jaar bij het opleggen van de definitieve aanslagen voor jaar t leiden tot terug- of bijbetalingen.

> T-2

Deze variant verschilt marginaal van 'variant D2' uit het *keuzedocument* waarbij de herijgingsformules worden aangepast aan een meer actuele spaarrente. In die variant wordt ook voor het beleggingsrendement meer in de actualiteit gewerkt door het meest recente jaar niet voor 1/15^e in te wegen maar voor 1/5^e deel.

Tabel 2 - Budgettaire effecten (in mln. '+' is saldoerslechterend)

Budgettaire effect (* 1 mln euro)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
D2. herijgingsformules aanpassen (actueler)	277	63	-4	-39	-131	-181

Tabel 3 - Rendementklasse 1 (sparen) en 2 (beleggen) volgens huidig systeem en variant D2 (waarbij herijgingsformules worden aangepast)

	systeem 2017		variant D2		verschil	
	klasse 1	klasse 2	klasse 1	klasse 2	klasse 1	klasse 2
2018	1,30%	5,38%	0,56%	5,38%	-0,74%	0,00%
2019	1,00%	5,42%	0,70%	5,49%	-0,30%	0,07%
2020	0,82%	5,42%	0,70%	5,49%	-0,12%	0,07%
2021	0,74%	5,38%	0,90%	5,35%	0,16%	-0,03%
2022	0,80%	5,35%	1,30%	5,27%	0,50%	-0,08%
2023	1,03%	5,33%	1,70%	5,23%	0,67%	-0,10%

➤ **Alternatief**

Indien de wens is om actuelere cijfers dan *t-2* te gebruiken, kan worden gekozen voor de rendementen in de periode van *juli t-2 tot en met juni t-1*. Deze cijfers zijn wel op tijd beschikbaar voor opname in de voorlopige aanslagen, wettekst en communicatie van de Belastingdienst.

2. Bevroren indexatie HVV, met en zonder verhoging van het HVV naar € 30.000

Tabel 4 – Budgettaire effecten (in mln. '+' is saldoerslechterend)

Budgettair effect (* 1 mln euro)	2018	2019	2020	2021
25.000 met indexatie	0	0	0	0
25.000 zonder indexatie	0	-13	-27	-42
30.000 met indexatie	155	155	155	155
30.000 zonder indexatie	155	142	128	113
Tabelcorrectiefactor MLT		1,40%	1,50%	1,50%

3. 1^e schijf alleen baseren op spaarrente (variant 3)¹ met verschillende schijflengtes, met een negatief houdbaarheidseffect van minder dan € 200 mln.

A. 1^e schijf tot € 100.000 alleen gebaseerd op spaarrente, daarboven gemiddelde portefeuillevverdeling

In de eerste vermogensschijf (tot € 100.000) wordt voor 100% het spaarrendement in aanmerking genomen in plaats van 67% spaarrendement en 33% beleggingsrendement. Hierdoor wordt de heffing op het inkomen uit vermogen in deze schijf lager. Omdat in de eerste vermogensschijf relatief veel belastingplichtigen uitsluitend of overwegend spaargeld bezitten, vergroot dit het draagvlak en de herkenbaarheid van het forfaitaire rendement. Belastingplichtigen met vermogen in de tweede of derde vermogensschijf hebben ook voordeel van het lagere forfaitaire rendement in de eerste vermogensschijf.

Tabel 5 - Kosten (in mln. '+' is saldoerslechterend)

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
3. Eerste schijf uitsluitend spaarrendement	532	577	600	605	594	561

Uitvoering

Het verlagen van de schijfgrens en de rentepercentages zijn parameteraanpassingen. Indien bekend bij het Belastingplan, kunnen deze wijzigingen tijdig verwerkt worden in de VA.

B. 4 schijven: schijf 1a tot € 40.000 (B1) of € 45.000 (B2) 100% gebaseerd op spaarrente en schijf 1b vanaf einde schijf 1a tot € 100.000 met de bestaande verhouding 67% spaar en 33% beleggingsrendement,. Daarboven de

¹ Dit betreft het vijfjaarsgemiddelde en niet een meer geactualiseerde spaarrente.

bestaande portefeuilleverdeling met 2^e schijf tot € 1.000.000 met verhouding spaar-/beleggingsrendement 21%:79%, en 3^e schijf vanaf € 1.000.000 en meer 100% beleggingsrendement

Een schijf 1a tot € 40.000 leidt tot een lastenverlichting in de komende kabinetsperiode van ca € 175 mln².

Een schijf 1a tot €45.000 leidt tot een lastenverlichting in de komende kabinetsperiode van ca € 220 mln³.

Indien ervan wordt uitgegaan dat de spaarrenterente in de hbh sommen van het CPB hoger ligt dan in de MLT (is waarschijnlijk het geval) worden de varianten in hbh-termen vermoedelijk iets goedkoper. Voor de belastingplichtigen in schijf 1b zou de verhouding sparen/beleggen eigenlijk ook moeten worden aangepast op basis van de vermogensmix van alleen deze groep. Het spaardeel zou dan lager zijn dan 67% en het beleggingsdeel hoger, waarmee de budgettaire kosten iets *gunstiger* uit zouden komen. Dit vergt nadere uitwerking.

Uitvoering

Het creëren van een vierde schijf is een structuuraanpassing. Indien bekend op Prinsjesdag 2018 kan deze wijziging voor belastingjaar 2020 verwerkt worden.

C. 3 schijven: 1^e schijf tot € 70.000 gebaseerd op spaarrente, 2^e schijf van € 70.000 tot € 1.000.000 met de verhouding spaar-/beleggingsrendement 21:79 en de 3^e schijf € 1.000.000 en meer met 100% beleggingsrendement.

Als het 3 schijvensysteem wordt gehandhaafd, maar de lengte van de eerste schijf wordt verlaagd naar € 70.000 leidt de variant tot een lastenverlichting in de kabinetsperiode van ca € 210 mln⁴. Ook deze variant is in hbh termen vermoedelijk iets goedkoper. Voor de belastingplichtigen in schijf 2 zou door de instroom van belastingplichtigen met een vermogen tussen € 70.000 en € 1000.000 eigenlijk de verhouding sparen/beleggen ook moeten worden aangepast op basis van de vermogensmix van de totale groep. Het spaardeel zou dan hoger zijn dan 21% en het beleggingsdeel lager, waarmee de budgettaire kosten iets *ongunstiger* uit zouden komen.

Tabel 6

systeem 2017			aandeel sparen	aandeel beleggen
sch 1	-	100.000	67%	33%
sch 2	100.000	1.000.000	21%	79%
sch 3	1.000.000	en meer	0%	100%
variant B1: systeem 2017 1e schijf 100/0; 4 schijven				
sch 1a	-	40.000	100%	0%
sch 1b	40.000	100.000	67%	33%
sch 2	100.000	1.000.000	21%	79%
sch 3	1.000.000	en meer	0	100%
variant B2 systeem 2017 1e schijf 100/0; 4 schijven				
sch 1a	-	45.000	100%	0%
sch 1b	45.000	100.000	67%	33%
sch 2	100.000	1.000.000	21%	79%
sch 3	1.000.000	en meer	0%	100%
variant C systeem 2017 1e schijf 100/0; 3 schijven				
sch 1	-	70.000	100%	0%
sch 2	70.000	1.000.000	21%	79%

^{2,3,4} De budgettaire reeksen van variant B en C zijn net zoals de reeks van variant A tm 2023 relatief constant.

sch 3	1.000.000	en meer	0%	100%
-------	-----------	---------	----	------

NB. Bij alle drie de subvarianten (A t/m C) dient te worden opgemerkt dat een vermogensverdeling waarbij over de eerste vermogensschijf gerekend wordt met spaarrente en daarboven de gemiddelde portefeuilleverdeling voor de burger lastig te begrijpen is.

22. Wat is de juridische houdbaarheid en inhoudelijke uitlegbaarheid van variant 3?

Door in de eerste vermogensschijf voor 100% het spaarrendement in aanmerking te nemen in plaats van 67% spaarrendement en 33% beleggingsrendement wordt een inbreuk gemaakt op de systematiek van box 3. Dergelijke uitzonderingen op de systematiek verlagen de uitlegbaarheid doordat niet langer het hele systeem op dezelfde empirische wijze is onderbouwd.

11.1

11.1

Er is geen sprake van strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel indien geen sprake is van een verschillende behandeling van vergelijkbare gevallen of indien een rechtvaardiging voor het gemaakte onderscheid geldt. Een reden om de belastingplichtigen in de eerste schijf volgens een iets andere systematiek te behandelen kan zijn gelegen in het feit dat uit de cijfers blijkt dat in de eerste vermogensschijf een relatief groot gedeelte van de belastingplichtigen (47,5%) enkel spaargeld bezit. In de andere vermogensschijven is dit 19,4% en 1,5% van de belastingplichtigen.

11.1

11.1

Overigens zou de inhoudelijke uitlegbaarheid van het systeem verbeterd kunnen worden door het forfaitaire rendement per schijf in de wettekst op te nemen. Hierdoor verdwijnt de gemiddelde vermogensmix uit de wettekst én aangifte. Het onderscheid tussen een spaar- en een beleggingsdeel leidt namelijk tot vragen en onduidelijkheden bij belastingplichtigen. De gemiddelde vermogensmix blijft wel dienen ter onderbouwing van de forfaitaire rendementen. Dit betreft overigens wel een structuuraanpassing voor de Belastingdienst. Daarom is invoering bij opnemings in het Belastingplan 2018 niet eerder mogelijk dan per 1 januari 2019.

**TERSTOND
TER INFORMATIE**

Aan
de minister
de staatssecretaris

11.1

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Inlichtingen

10.2.e

T 10.2.e
F 10.2.e@minfin.nl

Datum
17 januari 2018

Notitienummer
2018-0000007845

Auteur

10.2.e

Van
de directeur Algemene Fiscale
Politiek, de directeur Directe
Belastingen, de hoofd directeur
Fiscale & Juridische Zaken

Kopie aan
2x PA

notitie

Gevolgen uitspraak gerechtshof Amsterdam voor box 3

Aanleiding

Het gerechtshof Amsterdam heeft op 16 januari jl. uitspraak gedaan in een zaak¹ over box 3. U (minister) heeft gevraagd om inzicht in de mogelijke budgettaire consequenties van deze uitspraak.

In deze notitie zullen wij u nader informeren over het arrest en de mogelijke gevolgen ervan. Deze notitie zal ook worden gedeeld met AZ.

Kern

- De uitspraak trekt aandacht omdat het gerechtshof voor het eerst concludeert dat er in 2014 geen sprake meer van is dat, gezien over een langere reeks van jaren, de 4% kan worden gehaald en dat daarmee sprake is van een buitensporige last op regelniveau².
- Deze uitspraak heeft echter nog geen juridische gevolgen, budgettaire consequenties of gevolgen voor de uitvoering.
- Omdat de uitspraak van het gerechtshof Amsterdam is gedaan in een van zes zaken in het kader van een massaalbezwaarprocedure, houdt dit in dat te zijner tijd het uiteindelijke arrest van de Hoge Raad bepalend is.
- De belanghebbende zal – net als de Belastingdienst – tegen deze uitspraak in cassatie gaan bij de Hoge Raad en zal dan kunnen eisen dat er ook gevolgen aan de uitspraak moeten worden verbonden.
 - Als de Hoge Raad daarin mee zou gaan, dan kan het arrest alsnog budgettaire gevolgen hebben. 11.1
 - De opbrengst van box 3 in 2014 bedroeg circa € 4 miljard. In het hypothetische geval dat bepaald zou worden dat schadeherstel zou moeten plaatsvinden, en er gerekend zou worden met een forfaitair rendement van 2% in plaats van 4%, zou de maximale budgettaire derving € 2 miljard voor 2014 zijn.
 - Als de Hoge Raad geen consequenties aan zijn arrest verbindt, dan staat voor de belanghebbende ook nog de weg naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (het EHRM) open. Bij het EHRM kan een schadevergoeding worden geëist.

11.1

¹ Het betreft de vierde zaak van de zes zaken in de massaalbezwaarprocedure over box 3.

² Dit betekent in feite op wetgevingsniveau en dat het niet beperkt is tot een individueel geval.

- De Hoge Raad kan ook het oordeel van het Hof bevestigen en daarmee dus definitief vaststellen dat de wetgever in actie moet komen.
- Er zijn drie eerdere uitspraken van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden in de massaalbezwaarprocedure geweest over het jaar 2014 en deze waren allemaal in het voordeel van de Belastingdienst. Er moeten nog twee uitspraken afgewacht worden voordat de Hoge Raad aan zet is (ervan uitgaand dat de HR alle proefprocedures gelijktijdig behandelt).

Toelichting

Uitspraak hof Amsterdam

- Het gerechtshof heeft bepaald dat voor het jaar 2014 een heffing van 1,2% niet als een 'fair share' kan worden beschouwd en daarmee zijn beleggers geconfronteerd met een buitensporige last.
- Gezien de ruime beoordelingsmarge van de wetgever krijgt de wetgever de tijd om aan een situatie waarin sprake is van schending van artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM (EP)³ een einde te maken. Bovendien is de vermogensrendementsheffing met ingang van 2017 en ook weer per 1 januari 2018 gewijzigd om tegemoet te komen aan de bezwaren tegen de hoogte van de vermogensrendementsheffing. Het is vooralsnog de vraag of deze aanpassingen in de regelgeving per 2017 en 2018 afdoende zijn in het licht van deze uitspraak (als ook de Hoge Raad het reële rendement als uitgangspunt neemt).
- Tot rechtsherstel leidt dit arrest niet, de aanslag wordt door het gerechtshof in stand gelaten.

De belangrijkste overwegingen van het arrest zijn:

4.4.9. Naar het oordeel van het Hof is het door belanghebbende voor het jaar 2014 aannemelijk gemaakte verschil tussen het bij invoering van de Wet veronderstelde reële rendement en het – gezien over een lange reeks van jaren – gerealiseerde rendement van een zodanige omvang dat, op regelniveau, niet meer kan worden gesproken van een redelijke en proportionele verhouding tussen het op zichzelf gerechtvaardigde algemeen belang van de staat bij het genereren van belastingopbrengst en het belang van de individuele burger daaraan niet meer dan zijn of haar 'fair share' te moeten bijdragen. Bij de onder 4.4.7 vermelde rendementen **kan een heffing van 1,2% daarvan redelijkerwijs niet (meer) als een (proportioneel) 'fair share' worden beschouwd.** Alsdan wordt bij particuliere beleggers, in absolute zin, een zodanig omvangrijk deel van het (reële) rendement op hun beleggingen aan de heffing van inkomstenbelasting onderworpen, **dat die beleggers daarmee (op regelniveau) worden geconfronteerd met een buitensporige last.**

4.4.11. Aan de vraag of hier sprake is van een zodanige schending van de fair balance op regelniveau dat dit niet zonder gevolgen kan blijven voor de aan belanghebbende opgelegde aanslag, komt het Hof evenwel niet toe. Naar het oordeel van het Hof houden de hiervoor vermelde aan de wetgever toekomende beoordelingsmarge en de rechtsstatelijke positie die wetgever en rechter ten

³ Artikel 1 EP: "Iedere natuurlijke of rechtspersoon heeft recht op het ongestoord genot van zijn eigendom. Aan niemand zal zijn eigendom worden ontnomen behalve in het algemeen belang en onder de voorwaarden voorzien in de wet en in de algemene beginselen van internationaal recht. De voorgaande bepalingen tasten echter op geen enkele wijze het recht aan, dat een staat heeft om die wetten toe te passen, die hij noodzakelijk oordeelt om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang of om de betaling van belastingen of andere heffingen of boeten te verzekeren."

opzichte van elkaar innemen in, dat de wetgever enige tijd moet worden gegund om in een situatie die op zichzelf een schending inhoudt van artikel 1 EP, daaraan een einde te maken. Nu bovendien de vermogensrendementsheffing met ingang van 1 januari 2017 is gewijzigd, teneinde tegemoet te komen aan bezwaren tegen de hoogte van het bij invoering van de Wet vastgestelde forfaitair rendement, en de vraag of die wijziging adequaat is de omvang van het geschil in de onderhavige zaak te buiten gaat, **ligt het naar het oordeel van het Hof niet op zijn weg om in de onderhavige zaak in de geconstateerde schending te voorzien. Het Hof zal de aanslag derhalve in stand laten.**

- Het Hof laat zich nog niet inhoudelijk uit over de wijzigingen die per 1 januari 2017 zijn doorgevoerd.

Stand jurisprudentie tot nu toe

- De Hoge Raad heeft in arresten over de jaren tot en met 2011 geoordeeld dat in die procedures niet is komen vast te staan dat het veronderstelde rendement van vier procent voor particuliere beleggers voor een lange reeks van jaren toen niet meer haalbaar was.
- Daarbij oordeelde de Hoge Raad dat de wetgever de vermogensrendementsheffing wegens strijdigheid met artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM (EP) dient aan te passen, indien zou komen vast te staan dat het destijds door de wetgever voor een lange reeks van jaren veronderstelde rendement voor particuliere beleggers niet meer haalbaar is.
- Anders dan het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden in drie zaken in de massaalbezwaarprocedure (alledrie ook over 2014), oordeelt Hof Amsterdam in deze zaak dat op regelniveau sprake is van een buitensporige last.
- De Hoge Raad zal dit samen met de andere Hofuitspraken in de massaalbezwaarprocedure moeten wegen. Dat oordeel zal nog even op zich laten wachten. Er moet namelijk nog een zitting volgen in twee zaken in de massaalbezwaarprocedure bij Hof Den Bosch.
- Los van de inkleuring door Hof Amsterdam heeft de wetgever gedaan wat hij, ook in ogen van de Hoge Raad, moet doen in een geval als dit: ingrijpen. Of dat voldoende is geweest zal in procedures over 2017 en verder moeten blijken.

buiten verzoek